

Često postavljana pitanja

(zadnje ažuriranje 1. 7. 2022.)

LIFE 2022. poziv za Standardne akcijske projekte (**SAP**)

LIFE 2022. poziv za Strateške (Integrirane/Priroda) projekte (**SIP/SNAP**)

Potpogrami **Priroda i bioraznolikost, Kružno gospodarstvo i kvaliteta života te Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama**

(Za [generička pitanja o prijavi u IT alatu](#)

Za pitanja o potprogramu Prijelaz na čistu energiju (CET) upućujemo vas na

[Funding & Tenders](#) portal FAQ sekciju)

Sadržaj

1. Pitanja primjenjiva na sve Pozive

1.1. Opća pitanja.....	2
1.2. Financijska pitanja.....	10
1.3. Ključni pokazatelji uspješnosti (KPI).....	16

2. Standardni akcijski Projekti (SAP)

2.1. Pitanja relevantna za sve SAP pozive.....	20
2.2. Pitanja relevantna samo za SAP Priroda i bioraznolikost.....	22
2.3. Pitanja relevantna samo za SAP Kružno gospodarstvo i kvaliteta života.....	26
2.4. Pitanja relevantna samo za SAP Djelovanje u području klime.....	30

3. Strateški projekti (integrirani/priroda) (SIP/SNAP)

3.1. Prva faza (konceptni sažetak).....	35
3.2. Druga faza (puni projektni prijedlog).....	43

4. Operativna bespovratna sredstva (OG).....51

1.1. Opća pitanja

1. Tko može podnijeti prijedlog?

Bilo koja javna ili privatna organizacija registrirana u Europskoj uniji (uključujući prekomorske zemlje i teritorije) ili zemlje povezane s programom LIFE ([zemlje sudionice](#)). Pojedinosti su opisane u *Odjeljku o prihvatljivosti u dokumentu Poziva*.

2. Na kojem jeziku bih trebao podnijeti svoj prijedlog?

Svoj prijedlog možete podnijeti na bilo kojem službenom jeziku EU-a (sažetak projekta trebao bi međutim uvijek biti na engleskom). Savjetujemo vam da u svrhu učinkovitosti koristite engleski jezik za cijelu prijavu. Imajte na umu da će ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava, upravljanje projektom, formalno izvještavanje, ključni isporučeni rezultati i sva komunikacija s Europskom komisijom morati biti na engleskom jeziku.

3. Gdje se može odvijati LIFE projekt?

LIFE projekti će se odvijati u prihvatljivoj zemlji. U iznimnim slučajevima, LIFE program može financirati i aktivnosti izvan EU. Takvi projekti moraju ispunjavati dva uvjeta:

Voditelj projekta („korisnik koordinator“) mora imati sjedište u zemlji koja ispunjava uvjete. Podnositelji zahtjeva moraju dokazati da su aktivnosti koje će se provoditi izvan prihvatljivih zemalja neophodne za postizanje okolišnih ili klimatskih ciljeva EU (ili zemalja izvan EU koje ispunjavaju uvjete). Oni moraju pružiti snažne kvalitativne i kvantitativne dokaze da intervencije u zemljama EU ne bi bile učinkovite ili uspješne ukoliko se aktivnosti ne provedu i u zemljama izvan EU. Detalji su opisani u *Odjeljku o prihvatljivosti u dokumentu Poziva*.

Npr. akcije usmjerenе na očuvanje ptica selica u zimovalištima, akcije provedene na prekograničnoj rijeci ili projekti usmjereni na rješavanje problema okoliša koji se ne mogu uspješno ili učinkovito riješiti ukoliko se aktivnosti ne provode i u zemljama koje ne ispunjavaju uvjete.

Nadalje, ciljevi prihvatljivih ne-EU zemalja ne mogu biti u suprotnosti s ciljevima EU.

4. Koji je optimalan proračun za LIFE projekt?

Proračun projekta ovisi o vrsti projekta i pozivu na koji se prijavljujete. Molimo pažljivo pročitajte *odjeljak u dokumentu Poziva o pravnom i financijskom uređenju Ugovorâ o dodjeli bespovratnih sredstava*.

Za Standardne akcijske projekte ne postoje specifikacije za proračun projekta. LIFE je sufinancirao velike ambiciozne projekte s ukupnim troškovima većim od 5 milijuna eura nekoliko puta u prošlosti. Međutim, prijedlozi za male projekte s ukupnim troškovima ispod 500 000 eura rijetko su birani u ocjenjivanju zbog ograničenog učinka i posljedično niske dodane vrijednosti.

5. Koji su najbolji datum početka i trajanje projekta?

Datum početka i trajanje projekta bit će utvrđeni Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava. Datum početka u normalnom slučaju bit će nakon potpisa ugovora. Retroaktivna primjena može se iznimno odobriti ako postoje na propisan način opravdani razlozi – ali nikada prije datuma podnošenja prijedloga.

Ne postoji unaprijed utvrđeno trajanje projekta za LIFE projekt. Općenito govoreći, trajanje projekta mora odgovarati onome što je potrebno za dovršetak svih projektnih aktivnosti i postizanje svih njegovih ciljeva. Standardni akcijski projekti traju u prosjeku 3-5 godina.

Samo pod iznimnim okolnostima, Agencija može odobriti produljenje trajanja projekta. Iskustvo je pokazalo da su mnogi LIFE projekti imali poteškoća u izvršavanju svih aktivnosti unutar predloženog trajanja projekta, uglavnom zbog nepredviđenih kašnjenja i poteškoća. Prijaviteljima se savjetuje da u raspored svojih prijedloga ugrade odgovarajuću sigurnosnu marginu (npr. 6 mjeseci).

6. Koliko bi opsežan projektni prijedlog trebao biti?

Prijedlog bi trebao biti što jezgrovitiji i jasniji. Podnositelji zahtjeva trebali bi izbjegavati opsežne prijedloge i ne bi trebali pružati pretjerano detaljne opise projektnih područja, ekoloških tehnologija, popise vrsta itd. Trebali biste, međutim, sve projektne aktivnosti opisati na jasan i detaljan način. Ograničenje broja stranica primijenjeno na vaš prijedlog definirano je u **dokumentu Poziva u Odjeljku o dopuštenosti i dokumentima**.

7. Možemo li uz LIFE primati sredstva i iz drugih programa EU?

Financiranje programa LIFE ne smije se preklapati s financiranjem iz drugih programa EU. Podnositelji zahtjeva moraju u svom projektnom prijedlogu obavijestiti Europsku komisiju o svim povezanim financiranjima koja su primili iz proračuna EU, kao i svim tekućim zahtjevima za financiranje iz proračuna EU. Također moraju provjeriti da ne dobivaju tekuće potpore za rad iz LIFE -a (ili drugih programa EU) koji bi mogli dovesti do dvostrukog financiranja.

Europska komisija primjetila je da je sve veći broj sličnih ili istih prijedloga podnesen različitim programima te provodi sistematske i unakrsne provjere. Propuštanje prijavljivanja da je isti ili

sličan prijedlog dostavljen drugom programu (ili još gore, već čak i djelomično financiran) imat će ozbiljne posljedice.

8. Je li moguće da neki korisnici projekta odustanu od svog udjela u EU doprinosu u korist jednog ili nekoliko drugih projektnih korisnika?

Maksimalan iznos EU doprinosa koji se može zatražiti od strane pojedinog korisnika je maksimum postavljen u ugovoru za dodjelu bespovratnih sredstava. Međutim, kako je naznačeno pod *Odjeljkom 13 Važno u Pozivnim dokumentima*, korisnici mogu odlučivati o drugačijoj raspodjeli u skladu s onim što su dogovorili konzorcijskim sporazumom.

9. Nanovo sam prijavio projekt prijavljen u prethodnom Pozivu , ali ne mogu uključiti referencu na to u Dijelu A (administrativni obrasci). Gdje bih to trebao spomenuti?

Ako ponovno prijavljujete projekt prijavljen na Poziv LIFE20 ili ranije , navedite to u Dijelu B (Tehnički opis), u Odjeljku “1.1 Pozadina i opći ciljevi projekta“. Molimo vas da tamo unesete kôd i akronim prijedloga dostavljenog u prethodnom pozivu.

Međutim, ako se radi o projektu prethodno prijavljenom na Poziv LIFE21, onda ga morate uključiti u Dio A.

10. Subjekt smo registriran u jednoj od zemalja na listi zemalja koje su iskazale interes za sudjelovanjem, možemo li podnijeti prijedlog?

Veći broj trećih zemalja uvrštenih u listu sudjelujućih zemalja iskazao je interes za sudjelovanjem u LIFE programu. Subjekt registriran u jednoj od ovih zemalja može sudjelovati u prijedlogu kao korisnik, između ostalog i kao koordinator; sustav za prijavu neće blokirati prijave iz trećih zemalja.

Međutim, Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava s korisnikom iz treće zemlje može biti potpisani tek nakon što je ugovor između EU i treće zemlje stupio na snagu. Ukoliko to nije slučaj, Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava ne može biti potpisani.

11. Mogu li izbrisati suvišne upute poput onih pod „Aktivnosti“ i „Dostignuća“ kada kopiram tablicu radnog paketa?

Ne. Sve upute moraju ostati unutra. Molimo vas da NE brišete nikakve upute iz dokumenta. Ukupno ograničenje stranica postavljeno je kako bi se osiguralo jednakost postupanja prema svim

podnositeljima zahtjeva. Uklanjanje uputa može rezultirati time da se vaš prijedlog smatra neprihvatljivim.

12. Je li moguće prijaviti dijelove LIFE projekta na drugi EU poziv za projektne prijedloge ako je to jasno obrazloženo u Odjelu 6 prijavnog obrasca?

Da, moguće je prijaviti različite projekte na različite programe, čak i ako sadrže neke aktivnosti koje su jednake. Međutim, korisnici moraju ovo otvoreno izjaviti. Agencija će onda provjeriti je li drugi projekt bio uspješan i razmotriti gdje srezati akcijske i povezane troškove kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje. Ipak, imajte na umu da ovaj pristup može biti rizičan za podnositelja zahtjeva. Ako je aktivnost koja će biti srezana bila ključna i uvelike određivala konačnu ocjenu prijedloga, tada postoji rizik da će cijeli projekt biti otkazan.

Osim toga, prijavitelje u isto vrijeme treba upozoriti na komplikacije osiguravanja dovršetka projekta, što predstavlja odgovornost prijavitelja, kao i na rizik da ćemo smatrati kako njihov LIFE projekt nije osigurao svoje ciljeve.

13. Imam tri pisma podrške. Postoji li predložak i kako ih mogu učitati, s obzirom da postoji samo jedno polje?

Ne postoji predložak za pisma podrške.

Imajte na umu ako imate nekoliko pisama podrške za učitati, sustav dozvoljava učitavanje samo jedne datoteke pod odjeljkom za podizanje datoteka Dio B i aneksi. Stoga morate spojiti datoteke. Uzmite u obzir da je veličina ograničena (10M). Ukoliko je konačna veličina prevelika, trebali biste postaviti datoteku koja uključuje poveznicu za preuzimanje. Također možete koristiti „druge anekse“.

Imajte na umu da se ista logika primjenjuje na sve anekse koji se mogu učitati u fazi prijave npr. izjave o sufinanciranju, opise lokacija itd.

14. Gdje mogu pronaći „identifikator poziva“ i „ime poziva“?

Ovi su podaci na prvoj stranici dokumenta Poziva; na primjer:

- Ime poziva: Priroda i bioraznolikost – Standardni akcijski projekti (SAP)
- Identifikator poziva: LIFE-2022-SAP-NAT

15. Koji obrasce treba potpisati u fazi podnošenja zahtjeva?

U fazi podnošenja zahtjeva, ne očekuje se učitavanje potpisanih obrazaca u sustav s iznimkom „Izjave o sufinanciranju“ od strane trećih strana kada je relevantna.

Potpisivanje Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava i/ili potpisivanje pristupnih obrazaca vršit će se u sustavu samo za projekte izabrane za financiranje, nakon pripreme Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Molimo vas da pronađete više informacija [ovdje](#).

16. Kako da ispunimo kategorije osoblja i kvalifikacije u informacijskim obrascima sudionika? Trebamo li, na primjer, koristiti titule naše vlastite organizacije za kategoriju osoblja i stupnjeve za kvalifikacije?

Pod „kategorijom osoblja“ mislimo na titulu vaše pozicije unutar vaše organizacije/tvrtke, npr. „Tehnički upravitelj“ ili „Direktor Odjela za odnose s javnošću“. Ono što je važno jest da ispunjavajući taj dio obrasca kratko predstavite samo „ključno“ osoblje strogo povezano s centralnim ciljevima i rezultatima. Ovisno o projektu, očekujemo da prijavitelji predstave npr. voditelja projekta, višeg tehničkog stručnjaka, marketinški/komercijalni profil (kad je primjenjiv), komunikacijskog menadžera (kad je primjenjiv).

17. Gdje mogu pronaći anekse za priložiti Dijelu B?

Popis obveznih aneksa dostupan je pod *Odjeljkom 5 Prihvatljivost i dokumenti*. Međutim, možete odlučiti postaviti i opcionalne anekse npr. mape, ukoliko to procijenite bitnim za jasnoću vašeg prijedloga.

U svakom slučaju, kad počnete ispunjavati prijavu na Funding & Tenders portalu, vidjet ćete da je sustav konfiguriran tako da pokazuje koji dokumenti/datoteke su obvezni aneksi za Dio B, a koji su opcionalni.

18. Kako procijeniti trud osoblja u Radnom paketu pod Dijelom B?

Morate sastaviti procijenjenu količinu osoba-mjeseci po Radnom paketu i po sudionicima. A po Predlošku ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (čl. 6.2.) broj godišnjih produktivnih dana fiksiran je na 215 dana godišnje po osobi tj. 17-18 dana = 1 osoba/mjesec.

19. Moraju li se pridruženi partneri (koji nisu finansijski uključeni i ne primaju nikakvu plaću od EU) registrirati na Funding & Tenders portalu i organizirati svoj vlastiti PIC broj i dati svoj vlastiti obrazac „Informacije o sudioniku“?

Pridruženi partneri trebaju imati vlastiti PIC i biti popisani u Dijelu A; za više informacija molimo vas pogledajte odjeljak (stranice 99-100) [Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava sa oznakama](#). U obrascu Informacije o sudioniku, pridruženi partneri mogu biti:

- ili uključeni pod korisnikom kojem će provoditi aktivnosti
- ili ako je njihova uloga u akciju veoma važna, mogu dostaviti vlastiti obrazac kako bi uključili više informacija koje će se koristiti za procjenu njihovih operativnih kapaciteta (vidi *Odjeljak 7 Financijski i operacionalni kapacitet i isključenje* u dokumentu Poziva)

20. Trebamo li dostaviti CV-ove?

Ne. U Programu LIFE ne zahtijevamo dostavu CV-ova; samo u aneks Informacija o sudionicima uključite osnovne detalje glavnih aktera uključenih u projekt.

21. Pokušavao sam učitati datoteku *Tpl_detailed budget table (LIFE)* i *participant info (LIFE)*, a uvijek dobivam poruku pogreške zbog prisutnosti nedozvoljenih znakova. Možete li mi pomoći?

Sustav prihvata samo alfanumeričke znakove, „_“ i „..“, ništa drugo. Zato vas molimo da uklonite simbole zagrada „(,““ iz imenovanja datoteka.

22. U instrukcijama za prijavu rečeno je da „Dostignućima i isporučenim rezultatima za svaki projekt upravlјat će se kroz portalski Sustav upravljanja bespovratnim sredstvima“ a u prijavnem obrascu piše „Za svaki isporučeni rezultat morat ćete naznačiti očekivani mjesec do kojeg se obvezujete postaviti ga na Portal.“ Što s dostignućima – moraju li se i ona postaviti na Portal, s obzirom na to da nisu spomenuta u drugom slučaju?

Nasuprot isporučenim rezultatima projekta, dostignuća (*milestones*) predstavljaju značajne faze ili događaje, ali ne i „rezultate“; ona su kontrolne točke u projektu koje pomažu prikazati napredak. Dakle, dostignuća ne trebaju biti postavljena u portalski Sustav upravljanja bespovratnim sredstvima tijekom implementacije. Ipak, uzmite u obzir da dostignuća moraju biti prijavljena pod Odjeljkom 3.2 Dijela B svih radnih paketa.

23. Je li moguće mijenjati razinu diseminacije isporučenih rezultata tijekom provedbe projekta ukoliko se pojavi takva potreba? Na primjer, iz javnog u osjetljivo? Može li isporučeni rezultat biti javan pod specifičnim uvjetima, tj. postati javan tek nakon što je prihvaćen za objavljinje?

Da, moguće je promijeniti razinu diseminacije isporučenih rezultata, putem amandmana koji pruža razumno opravdanje za takvo što.

Što se tiče vremena publikacije isporučenog rezultata označenog kao „javan“, u slučaju nedoumice projektni koordinator trebao bi kontaktirati LIFE nadzorni tim i objasniti specifične potrebe kako bi odabroao pristup/tajming koji najbolje pristaje. To ne bi trebalo predstavljati problem.

24. Postoji li preporuka za broj dostignuća ili isporučenih rezultata?

Ista preporuka vrijedi za dostignuća kao i za isporučene rezultate – moraju biti relevantna i direktna, a njihov broj ovisi o potrebama i opsegu projekta. Molimo vas da u pogledu ovoga koristite vlastito nahođenje.

25. Možete li nam dati više objašnjenja o zahtjevima za bonus bodove?

Prvo, bonus bodovi mogu biti dodijeljeni ako postoji jasna poveznica između pruženog opisa i projektnih aktivnosti opisanih u radnim paketima. Oni su dodijeljeni ako su zadovoljeni svi strogi uvjeti za različite tipove bonusa (npr.: izuzetne sinergije i ko-benefite).

Sinergije. Sinergije moraju biti izuzetne, jasno opisane, dobro razvijene, opravdane u prijedlogu uključujući i projektne zadatke. Projekt treba donijeti supstancialne konkretnе koristi tim drugim područjima (doprinijeti prioritetima/ciljevima drugih potprograma). Ove koristi moraju biti kvantificirane (tj. kroz KPI indikatore) i njihovo praćenje mora biti predviđeno.

Preuzimanje. Korištenje konkretnih rezultata drugih projekta treba biti jasno demonstrirano u intervencijskoj logici/aktivnostima i nužno za postizanje projektnih ciljeva. Prijedlog mora biti jasan o tome kako će koristiti rezultate drugih EU projekata. Puki transfer najboljih praksi i iskustava, iako pozdravljan i ohrabrvan u LIFE projektima, nije dovoljan za stjecanje ovog bonus boda.

Transnacionalnost. Implementacija projektnih aktivnosti u dvije ili više zemalja preduvjet je za dobivanje bonus bodova. Suradnja mora biti esencijalna za dostizanje ciljeva. Dodatno, prijedlog mora uvjerljivo opisati okolišnu/klimatsku korist provedenih aktivnosti za svaku od uključenih zemalja.

26. U prijavnom obrascu, Dio B, Odjeljak 3.2. Radni paketi i aktivnosti, jedan od navedenih obveznih isporučenih rezultata je plan iskorištavanja koji uključuje replikacijsku komponentu / poslovni plan koji uključuje replikacijsku komponentu / 'After-LIFE konzervacijski plan'. Koji od ovih se odnose na koji poziv?

- After-LIFE konzervacijski plan: svi SAP projekti iz prirode (poziv LIFE-2022-SAP-NAT)

- Eksplotacijski plan koji uključuje replikacijsku komponentu: ENC SAP i CLIMA SAP projekti, **osim** tržišno orijentiranih projekata (pozivi LIFE-2022-SAP-ENV i LIFE-2022-SAP-CLIMA)
- Poslovni plan koji uključuje replikacijsku komponentu: samo tržišno orijentirani projekti u ENV SAP, CLIMA SAP (pozivi LIFE-2022-SAP-ENV i LIFE 2022-SAP-CLIMA)

Za više informacija o tržišno orijentiranim projektima, vidite pitanje 1 u odjeljku 2.3 ili pitanje 21 u odjeljku 2.4.

Očekivani sadržaj ovih dokumenata je kako slijedi:

- **After-LIFE konzervacijski plan:** dokument koji opisuje kako će se projekt nastaviti nakon završetka LIFE financiranja i koje su akcije potrebne za konsolidaciju rezultata kako bi se osigurao povoljan konzervacijski status ciljnih vrsta i/ili staništa i/ili aspekti bioraznolikosti. Molimo vas opišite jasnu strategiju ili mehanizam kako će se osigurati održivost rezultata projekta nakon perioda financiranja.
- **Eksplotacijski plan:** dokument koji može uključivati dvije naznačene točke i koji će u osnovi detaljizirati i predstaviti planirane aktivnosti, resurse (tehničke i finansijske) kroz koje će se projektni rezultati održavati i iskorištavati:
 - Jasna definicija potrebnih tehničkih i ljudskih resursa. U slučaju javnih vlasti, definicija nužnih upravnih i zakonodavnih aktova;
 - Jasna definicija nužnih finansijskih resursa te identifikacija relevantnih izvora financiranja.
- **Poslovni plan:** Poslovni plan je dokument koji sažima operativne i finansijske poslovne ciljeve te sadrži detaljne planove i proračune koji pokazuju kako će ciljevi biti postignuti. Pomaže evaluirati održivost nove poslovne ideje na objektivan, kritički i neemotivan način. Služi kao glavni izvor podataka i alat za donošenje odluka.

27. Postoji li obrazac za Sporazum o konzorciju ili bismo trebali koristiti DESCA za model Horizon Europe?

Ne postoji LIFE obrazac za sporazum o konzorciju. Korisnici se mogu voditi drugim modelom ukoliko odgovaraju njihovom konzorcijskom okviru. Dok pripremate sporazum o konzorciju, molimo vas konzultirajte Članak 7 [LIFE Predloška ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava](#) (str. 32-33).

1.2. Financijska pitanja

1. Koliko iznosi maksimalno financiranje iz EU proračuna koje možemo očekivati?

Maksimalni iznos EU doprinosa ovisi o maksimalnoj stopi financiranja primjenjivoj na Poziv koji odaberete za prijavu. Molimo Vas da pažljivo pročitate *Odjeljak dokumenta Poziva o Pravnoj i finansijskoj pripremi Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava*.

2. Prijavitelji ne moraju više potanko iznositi satnice ili dnevne stope?

Za novi LIFE program postoji jedinstvena zadana vrijednost godišnjih produktivnih dana, a to je 215.

3. Je li pravilo 2% za trajno/dodatno osoblje vladinih organizacija izbačeno u ovom programskom razdoblju 2021.-2027.?

Pravilo 2% za javna tijela više se ne primjenjuje u novom programu.

4. Je li moguće za javno tijelo da trošak osoblja bude viši nego njegov finansijski doprinos projektu? (npr., osoblje 260.000 €, doprinos projektu 200.000 €)?

Finansijski doprinos svakog partnera i alokacija troškova između različitih troškovnih kategorija (uključujući javna tijela) podložni su odluci koju donosi samo partnerstvo. Unatoč tome, molimo vas da uzmete u obzir da je procijenjeni projektni proračun postavljen u Aneksu 2 (Predložak ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava) / prijavnom obrascu, administrativnim obrascima, Dio a, Odjeljak 3 – Proračun. Ovaj sadrži procijenjene prihvatljive troškove i doprinose za projekt, razlomljene prema sudioniku i proračunskoj kategoriji. Konačno, molimo uzmite u obzir da će ukupna stopa financiranja projekta za troškove u svakom slučaju biti postotak (maksimalno 60%) od prihvatljivih troškova projekta.

Imajte na umu da ranije primjenjivano „pravilo 2%“ više ne važi. Za to vidite prethodno pitanje.

5. Može li nenovčani doprinos biti korišten kao sufinanciranje?

Nenovčani doprinos ne može se koristiti kao sufinanciranje na razini prijave (u Dijelu A proračuna). Dodatno, korisnicima je dopušteno koristiti nenovčane doprinose za provedbu projekta, međutim ovi se ne mogu navoditi kao troškovi.

6. U Predlošku ugovora od dodjeli bespovratnih sredstava, verzija 1.0, Odjeljak 6.2, stranice 26 i 27, fusnote 18, 19 i 20 se nalaze na dnu stranice s brojem 20. Je li ovo greška?

Uistinu, u Predlošku ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava postavljenom pod LIFE programom, neke fusnote bile su slučajno izbrisane. Ovo će biti ispravljeno u najkraćem mogućem roku. U međuvremenu, ukoliko ste zainteresirani za točne fusnote molimo da ih usporedite s onima u [Horizon MGA](#).

7. Može li javno tijelo imati podružnicu (*affiliated entity*)?

Da, moguće je.

8. Kojih nacionalnosti mogu biti podružnice?

Podružnice su vezane istim uvjetima prihvatljivosti kao korisnici. Za više informacija molimo vidite specifični odjeljak (str. 96-98) [Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava s oznakama](#).

9. Treba li nam dodatan opis proračuna u prijavnom obrascu (Dio B, Odjeljku 4.4., „Proračun“) pored već spomenutih „vidi tablicu proračuna“? U slučaju gdje definiramo cijenu radnog paketa, bismo li trebali pružiti rastavljanje troškova na troškove osoblja, putovanja, podugovaranja, ostale troškove ili samo cjelokupni trošak radnog paketa u pitanju? Koliko detaljizirana moraju biti opravdanja za svaki trošak?

U Odjeljku 4.4 ne morate napisati ništa.

Opravdana veza između troškova i opisâ uključena u „Detaljiziranoj tablici proračuna“ i u radnim paketima, kako je detaljno navedeno u Dijelu B, trebala bi biti predočena bez uključivanja nepotrebnih ponavljanja i/ili detalja nevažnih za procjenu cjelokupne kvalitete proračuna ili implementacije i praćenja samog prijedloga (npr. nema potrebe za razlamanjem troškova u manje troškovne jedinice).

Informacije/opravdanja pružene pod odgovarajućim odjeljcima u „Detaljiziranoj tablici proračuna“, posebice pod stupcima „Opis podugovaranja“ i „Opravdanje“ (za „Druge izravne troškove“) trebali bi demonstrirati i dozvoliti procjenu efikasnosti troškova, vrijednost za novac te ulogu/nužnost troškovnih stavki za provedbu projektnih aktivnosti/postignuća projektnih ciljeva.

Za predmete visokog troška i predmete ključne za dosezanje opsega projekta, molimo da uključite podatke o količini (npr. opreme koju planirate nabaviti), jedinične cijene i Radni paket.

Nadalje, kako je naglašeno instrukcijama u detaljiziranoj tablici proračuna, za ove predmete troška **dodatni redci mogu se dodati ispod postojećih**, u svrhu pružanja detaljiziranog raščlanjivanja unutar jedne troškovne kategorije za danog prijavitelja.

10. Gdje bih trebao uključiti infrastrukturne troškove?

U Dio A, u Odjeljak „Proračun“, u stupac „Oprema“ (koji uključuje troškove za opremu, infrastrukturu i drugu imovinu).

Molimo vas da **pritisnete simbol „?“ koji se pojavljuje na vrhu tablice proračuna** da biste vidjeli objašnjenja o vrsti troškova/prihoda za uključivanje u pojedine stupce.

U Dijelu B, u excel aneksu „Detaljizirana tablica proračuna“, u redcima „Oprema (uklj. infrastrukturu)“, Molimo vodite računa da tamo trebate objasniti predstavlja li trošak puni trošak ili deprecijaciju.

11. Je li još moguća deprecijacija industrijskog postrojenja za 100% na projektu ako se nakon projekta nastavi koristiti u iste svrhe?

Da, moguća je. Nabave opreme specifično za akciju¹ (ili razvijene kao dio projektnih zadataka) mogu se deklarirati pod pune „kapitalizirane troškove“ ako ispunjavaju uvjete prihvatljivosti primjenjive na njihove pripadajuće kategorije troškova (čl. 6 [LIFE Općeg modela ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava](#)).

„Kapitalizirani troškovi“ znače:

- troškove nastale pri nabavi ili za razvoj opreme, infrastrukture ili druge imovine i, - koji su evidentirani pod fiksnim imovinskim računom korisnika u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima i korisnikovim uobičajenim praksama izračunavanja troškova.

Molimo vas da uzmete u obzir da korisnici, osim ako budu izuzeti od strane tijela za dodjelu bespovratnih sredstava, moraju nakon završetka akcije nastaviti koristiti i održavati opremu kupljenu i prihvatljivu uz pune troškove, za aktivnosti provedbe projektnih ciljeva. Takva oprema mora se koristiti u te svrhe – najmanje pet godina nakon završetka projekta ili do kraja svog ekonomskog roka trajanja (tj. dok ne dosegne punu deprecijaciju) – što god od toga nastupilo ranije.

¹ akcija = projekt u LIFE 2021.-2027.

12. U dokumentu Poziva za dostavu projektnih prijedloga spominjete „specifične uvjete prihvatljivosti troškova za ovaj poziv“ i, referirajući se na troškove opreme, „puni trošak + deprecijaciju za popisanu opremu“. Ova tvrdnja je malo zbunjujuća, što je prihvatljiv trošak za opremu? Puni trošak ili trošak nakon deprecijacije tijekom izvršenja projekta?

Pogledajte prethodno pitanje.

Ako za dani komad opreme ovi uvjeti nisu ispunjeni, tada biste trebali uključiti samo deprecijacijski trošak tijekom trajanja projekta.

13. Koji je strop za prihvatljive troškove gdje je primijenjena deprecijacija (za opremu)? Je li to samo polovina nabavne cijene ili puna cijena i primjenjuje li se pravilo na različite načine za javna i privatna tijela?

Automatski, u Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava pretpostavljeno je da su troškovi nabave pod punom deprecijacijom, ali samo ako su ispunjeni određeni uvjeti (vidi prethodno pitanje).

Ako ovi uvjeti nisu ispunjeni za dani komad opreme, trebali biste uključiti samo trošak deprecijacije tijekom trajanja projekta. Ne postoji predefinirani strop, a pravilo se u istoj mjeri odnosi na javna i privatna tijela.

14. Možete li pojasniti pojam financijskih doprinosova, pojam je u proračunskoj tablici 3 u Dijelu A. Odnosi li se na doprinose trećih strana? Isto pitanje primjenjivo je i na deklaraciju o sufinanciranju – odnosi li se ponuđeni obrazac samo na organizacije koje su treće strane?

Stupac „financijski doprinosi/EUR“ zaista se odnosi na sufinanciranje od sufinancijera treće strane da bi se osigurao dio projektnog budžeta nepokriven sufinanciranjem LIFE-a ili drugim izvorima prihoda popisanim u drugim stupcima tablice proračuna. Slično tome, deklaracija o sufinanciranju odnosi se samo na ove sufinancijere treće strane.

15. Kako i iz kojih izvora korisnikov vlastiti doprinos može biti financiran?

Pod „vlastitim sredstvima“ prijavitelji moraju unijeti iznos vlastitih sredstava koji očekuju koristiti za provedbu projekta. „Vlastita sredstva“ odnose se na vlastita sredstva na raspolaganju korisniku koja nisu specifično povezana s projektom prijavljenim za financiranje. Tipični primjeri mogla bi biti financijska sredstva koja korisnik povlači izravno iz svoje komercijalne aktivnosti; ili sredstva koja dolaze iz korisnikove godišnje operativne alokacije (kao javno sveučilište koje dobiva opću godišnju potporu od svog nacionalnog ministarstva).

Pod „financijskim doprinosima“ prijavitelji moraju unijeti iznos financijskih doprinosova koji očekuju primiti ili su ga već primili iz drugih izvora. „Financijski doprinosi“ odnose se na

financiranje korisnika od strane trećih strana koje će biti korišteno specifično za onaj projekt koja je prijavljen za financiranje (npr. specifična nacionalno financirana bespovratna sredstva/donacija korisniku koja pokriva isti projekt).

16. Koliko razumijem, s obzirom na odredbe dokumenta poziva, vlastiti doprinos mogu biti plaće volontera? Može li vlastiti doprinos biti nefinansijski npr. tekući troškovi aktivnosti korisnika, plaće zaposlenika zaduženih za realizaciju projekta, itd.?

Vlastiti doprinos je dio prihvatljivih troškova financiranih/plaćenih od strane samog korisnika (tj. ne kroz prihod projekta ili sufinancijere treće strane ili EU bespovratna sredstva)... dakle, ukoliko su prihvatljivi troškovi 100, a EU financira 60, onda bi 40 preostalih trebalo biti financirano vlastitim doprinosom, osim ako postoje finansijski doprinosi (sufinancijeri treće strane), nenovčani doprinosi ili projektni prihod. Tako, u gornjem primjeru, ukoliko se ne očekuje doprinos od sufinancijera treće strane niti projektni prihod, u tom slučaju 40 će morati biti pokriveno „vlastitim sredstvima“ samog korisnika (što znači da će korisnik troškove platiti iz vlastitih finansijskih izvora).

Smjernice koje ćete pronaći u online alatu (pritisnuvši „?“ koji se pojavljuje iznad tablice proračuna u Dijelu A!) pokazuju sljedeće:

Income generated by the project Please enter the expected income generated by the project (revenues).
In kind contributions Please enter the in-kind contributions you expect to receive (i.e. non-financial resources made available free of charge by third parties). Not applicable for Horizon Europe.
Financial contributions Please enter the financial contributions you expect to receive.
Own resources Please enter the amount of expected own resources used for the implementation of the action.

Volonteri ne primaju plaću tako da ne bi trebalo biti platnih troškova za volontere u računovodstvenom sustavu. Međutim, oni mogu biti deklarirani kao trošak u obliku jediničnih cijena, a iznos će biti obračunat za definiranje EU doprinosa (tako je EU doprinos umjetno uvećan).

Tekući troškovi pokriveni su 7-postotnom fiksnom stopom za neizravne troškove i također su dio prihvatljivih troškova.

17. Kako subjekt, koji razmatra podnošenje LIFE prijedloga kao koordinator, može unaprijed provjeriti svoj finansijski kapacitet?

Subjekt može izvršiti samoprovjeru koristeći simulacijski alat pod [ovom poveznicom](#).

Molimo vas uzmite u obzir da se radi samo o simulaciji. Ukoliko je potrebna formalna provjera finansijskog kapaciteta, morat ćeće proći formalni postupak, a konačna odluka i eventualne mjere koje će trebati provesti ostaju na tijelu nadležnom za dodjelu bespovratnih sredstava.

1.3. Ključni pokazatelji uspješnosti (KPI)

1. Jesu li KPI-ovi novog programa LIFE (2021.-27.) isti kao i prethodni (2014.-20.)?

Nisu, KPI-ovi nove LIFE Uredbe razlikuju se od KPI-ova prethodne Uredbe. Više informacija o novim LIFE KPI-ovima može se pronaći u Prilogu II nove LIFE Uredbe („Uredba (EU) 2021/783 od Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Programa za Okoliš i djelovanje u području klime (LIFE) i stavljanje izvan snage Uredbe (EU) br. 1293/2013 ”).

2. Hoće li podnositelji zahtjeva morati podnijeti KPI excel datoteku uz svoju prijavu, kao u programskim pozivima za prethodni LIFE (2014.-20.)?

Ne, KPI excel datoteka iz prethodnog programa LIFE (2014.-20.), korištena pri prijavi punog projektnog prijedloga, više nije potrebna. Zamijenjena je KPI Dio C dinamičkim obrascima koje će podnositelji zahtjeva morati ispuniti izravno na portalu Funding & Tenders zajedno s ostatkom svoje prijave.

3. Hoće li podnositelji zahtjeva morati ispuniti obrasce Dijela C KPI-a za konceptni sažetak?

Ne, od kandidata će se tražiti da ispune obrazac Dijela C KPI-a samo kada dostave potpuni prijedlog (npr. u jednostupanjskim pozivima ili u punoj fazi prijedloga dvostupanjskih poziva).

4. Prijavljujem se s različitim prijedlozima na različite LIFE pozive, a u fazi potpunog prijedloga KPI obrasci Dijela C različiti su za svaki poziv. Je li ovo normalno?

Da, ovisno o pozivu na koji se prijavljujete, podnositelji zahtjeva vidjet će različit KPI Dio C:

a. Svi prijavitelji vidjet će obavezni KPI odjeljak. To su horizontalni KPI-ovi koji su uglavnom povezani s Odjeljkom 1 Priloga II nove LIFE Uredbe (pokazatelji ostvarenja i pokazatelji katalitičkog učinka) i oni bi uglavnom trebali tražiti odgovore da/ne.

b. Uz obvezni KPI odjeljak, ovisno o pozivu, podnositelji zahtjeva mogu vidjeti i odjeljak s neobaveznim KPI-ovima vezanim uglavnom za Odjeljak 2 Priloga II nove LIFE Uredbe (Pokazatelji rezultata). Ovaj neobavezni odjeljak može se razlikovati među pozivima (npr. CET i ne-CET pozivi).

5. Prijavljujem se za LIFE financiranje, a obrazac Dijela C KPI-a sadrži obvezni i neobavezni odjeljak. Moram li unijeti podatke u sve odjeljke i KPI-ove?

Ne, prijavitelji su dužni dati podatke (uglavnom da/ne odgovore) samo u obveznom odjeljku KPI-a. Nisu dužni izvještavati o dostupnim neobaveznim KPI-ovima. Podnositelji zahtjeva mogu pružiti podatke o onim neobaveznim KPI-ovima koje smatraju relevantnima za svoj prijedlog. Međutim, ako nijedan neobvezujući KPI nije ispunjen, tada evaluatori mogu dovesti u pitanje dodanu vrijednost i utjecaj na okoliš prijedloga, kao i jasnoću prijedloga.

6. Želim prijaviti dodatne KPI-ove koji nisu uključeni u KPI obrazac Dio C. Mogu li to napraviti?

Podnositelji zahtjeva mogu prijaviti dodatne KPI-ove putem KPI obrasca samo u Dijelu C SAP (NAT, CEQL i CLI) i STRAT (SIP/SNAP) pozivâ. U tom slučaju, podnositelji zahtjeva mogu izabrati iz neobavezognog sekcijskog izbornika "Ostali KPI-ovi specifični za projekt" i prijaviti vrijednosti i jedinice koje smatraju prikladnima. Za ostale pozive takva prijava dodatnih KPI-ova može se izvršiti samo putem glavnog teksta prijedloga.

7. Za neobavezne KPI-ove, moraju li se podnositelji zahtjeva pridržavati upozorenja/uputa u KPI Dijelu C – Dinamički obrasci (npr. u smislu očekivanog povećanja ili smanjenja za svaki KPI)?

Ne, podnositelji zahtjeva nisu obvezani slijediti upozorenja/upute. Međutim, ukoliko ih ne slijede riskiraju da njihov prijedlog bude penaliziran pokaže li se ekološki ili društveno-ekonomski štetnim (npr. jer nemaju problemsku osnovu ili zato što povećavaju štetne emisije umjesto da ih smanjuju).

8. Za neobavezne KPI-ove postoje unaprijed zadane vrijednosti. Mogu li ih promijeniti?

Da, podnositelji zahtjeva mogu promijeniti unaprijed određene vrijednosti u skladu sa specifičnostima svog prijedloga. Međutim, podnositeljima zahtjeva savjetujemo da slijede sva upozorenja/upute dane uz svaki KPI. Molimo imajte na umu da opis KPI-a s unaprijed postavljenim vrijednostima uključuje spominjanje ove unaprijed postavljene postavke. U slučaju da podnositelji zahtjeva uoče unaprijed postavljene vrijednosti u KPI-ovima koje ne odgovaraju opisu KPI-a, trebali bi ih zanemariti jer su takve unaprijed postavljene vrijednosti vjerojatno posljedica tehničkog IT problema.

9. Za neobavezne KPI-ove, mogu li prijavitelji podnijeti izvješće o KPI-u koristeći vrijednost koja nije vrijednost navedena u obrascu KPI Dio C?

Ne, podnositelji zahtjeva trebaju prijaviti vrijednosti koristeći jedinice navedene za svaki neobavezni KPI. Ako ne, u tom slučaju riskiraju da će njihov prijedlog biti penaliziran zbog nedostatka jasnoće. Korištenje komentarâ za unos prave jedinice neće smanjiti ovaj rizik. Ako podnositelji zahtjeva ne mogu navesti vrijednosti za neobavezni KPI koristeći unaprijed fiksne vrijednosti u obrascima Dijela C KPI-ova, u tom slučaju trebali bi izvještavati o tim KPI-ovima koristeći opciju "Ostali KPI-ovi za određene projekte" ili samo putem svog glavnog teksta prijedloga.

10. Koja su značenja znakova "?", "+", "-" i ">" pored KPI-ova?

Znak "?" pruža dodatne informacije o odgovarajućem KPI-u. Znak "+" označava da možete izvještavati više puta o istom KPI -u. Pritisom na "+" pojavit će se novi unosi za odgovarajuće KPI-ove. To je posebno slučaj s KPI-ovima koji uključuju panel za odabir (npr. Upravljanje otpadom) pa bi podnositelji zahtjeva mogli prijaviti vrijednosti o više elemenata (npr. u Otpadu možda će htjeti prijaviti vrijednosti istrošenih baterija i istrošenih vozila).

Znak "-" može se koristiti za brisanje jednog od unosa napravljenih pomoću "+". Nakon što ste kliknuli na "+" i završili te spremili vrijednosti KPI-a, unesene će se vrijednosti pojaviti ispod zaglavlja KPI-a.

Pored vrijednosti vidjet ćete "-" i ">". Ako kliknete na "-", izbrisat ćete unos koji ste napravili. Ako kliknete na ">", vidjet ćete sve podatke koje ste unijeli u taj određeni unos.

11. Koji je postupak za ispunjavanje KPI Dijela C dinamičkog obrasca? Moram li ga učitati s mojoim prijavom kada je završena?

Podnositelji zahtjeva trebaju kliknuti na Dio C (ako je dostupan) u glavnom izborniku prijedloga. Ako je KPI Dio C dostupan za njihove pozive, tada trebaju ispuniti dinamički obrazac Dijela C KPI-a (obavezan i svaki drugi relevantan KPI ako je primjenjiv). Nakon što završe s unosom svojih podataka, trebali bi ih spremiti pomoću gumba "Save data" ("Spremi podatke") u dinamičnom obrascu. U ovom trenutku mogu također izdvojiti svoje KPI-ove u PDF formatu (pomoću "Pogledaj PDF"). PDF koji će se vidjeti automatski će biti uključen od strane sustava u PDF njihova konačnog potpunog prijedloga. Stoga podnositelji zahtjeva ne moraju postavljati KPI Dio C PDF datoteku kao dodatak njihovom prijedlogu. Međutim, kada podnose svoj potpuni prijedlog podnositelji zahtjeva trebaju provjeriti sadrži li konačni potpuni prijedlog u PDF-u podatke o KPI-u Dio C. Ako to nije slučaj, onda postoji tehnički IT problem i podnositelji zahtjeva trebali bi učitati KPI PDF datoteku u svoje prijedloge prilogâ te obavijestiti IT Funding & Tenders portala.

12. Postoji li ograničenje broja Natura 2000 lokaliteta koje mogu odabrati u odjeljku Odabir konteksta Dijela C?

Ovisno o LIFE pozivu, neobavezni KPI odjeljak Dijela C može uključivati odjeljak Odabir konteksta. Odabir konteksta dopušta prijavitelju odabrati Natura 2000 lokalitete koje njihov projekt planira adresirati. Kako bi izbjegli preopterećivanje eGrants IT sustava snažno preporučujemo da prijavitelji ograniče broj odabralih Natura 2000 lokaliteta na ispod 100. U slučaju da žele uključiti više od 100 lokaliteta, preporučujemo da kao dodatak 100 Natura 2000 lokaliteta odabralih u Dijelu C, prijavitelji prilože dodatni popis sa svim relevantnim Natura 2000 lokalitetima u Dio B njihove projektne prijave kao sliku ili prilog. Trebali bi uključiti i kratak komentar u Dio B koji podcrtava problem.

13. Možemo li vidjeti popis KPI-ova ili aktualno okružje kroz koje će prijavitelji morati osigurati KPI-ove unaprijed?

Za pomoć s Ključnim pokazateljima uspješnosti (KPI-ovima) u vašoj prijavi možete pronaći na LIFE web-stranici popis LIFE KPI-ova primjenjivih na različite pozive i gledati relevantnu KPI video prezentaciju koja demonstrira okružje LIFE KPI Dijela C Dinamičkog obrasca.

Popis LIFE KPI-ova: <https://cinea.ec.europa.eu/system/files/2022-05/eGrants%20KPIs%20short.pdf>

Video demo za LIFE KPI Dio C: <https://www.youtube.com/watch?v=b6yQFTN09kA>

2. Standardni akcijski projekti (SAP)

2.1. Pitanja relevantna za sve SAP pozive

1. Je li obvezatno imati aktivnosti u više zemalja i, ako da, u koliko?

U okviru poziva za Standardne akcijske projekte nije obavezno imati aktivnosti u više prihvatljivih zemalja. Međutim projektni prijedlog dobit će dodatne bodove u procesu odabira ukoliko postoje dovoljni dokazi da će transnacionalna suradnja pridonijeti zaštiti okoliša, prirode ili klime.

U ovom kontekstu “transnacionalno” se odnosi na suradnju među državama članicama EU ili suradnju među državama članicama i prihvatljivim zemljama koje sudjeluju u programu LIFE kako je navedeno u Članku 6. Uredbe LIFE.

Aktivnosti izvan prihvatljivih zemalja neće rezultirati dodatnim bodovima u ocjeni prijedloga.

2. Možemo li u prijedlog projekta uključiti tekuće aktivnosti?

Ne, aktivnosti koje su već u tijeku prije službenog početka LIFE projekta nisu prihvatljive. U svoj prijedlog možete uključiti aktivnosti koje se značajno razlikuju od prethodnih ili tekućih aktivnosti u pogledu učestalosti ili intenziteta.

Iznimno, prijedlog bi mogao uključivati aktivnosti koje su poduzete i dovršene u prošlosti i koje bi se ponavljale sličnom učestalošću ili intenzitetom tijekom novog LIFE projekta. U ovakvim slučajevima podnositelji zahtjeva moraju dostaviti dokaze da se takve aktivnosti ne bi mogle provesti bez LIFE projekta.

3. Na što mislite pod "održivošću projekta"?

LIFE projekti značajna su ulaganja i Europska unija pridaje veliku važnost njihovoj održivosti. Srednjoročna i dugoročna održivost znače da su projektni rezultati očuvani nakon službenog završetka LIFE projekta. Projektni partneri moraju razmotriti kako će ulaganja u program biti osigurana, razvijena, iskorištena, replicirana ili prenesena tijekom ili nakon završetka projekta.

Podnositelji zahtjeva trebaju u svom prijedlogu iznijeti strategiju za uspješan nastavak, replikaciju i/ili prijenos rezultata projekta. To uključuje zadatke za umnožavanje učinaka projektnih rješenja i mobilizaciju šireg usvajanja rezultata koja doseže kritičnu masu, tijekom projekta i/ili kratkoročno ili srednjoročno nakon završetka LIFE projekta. To nadilazi prijenos znanja i umrežavanje te uključuje praktičnu primjenu rješenja razvijenih ili primjenjenih u projektu nakon razdoblja trajanja projekta, drugdje ili u drugu svrhu.

4. Financira li LIFE i na koji način istraživanje? Ili mu je fokus samo na razvoju tehnologija?

Horizon Europe je instrument posebno usmjeren na istraživanja. Istraživanje nije glavni fokus LIFE programa i ne bi trebalo biti glavni fokus LIFE projekta. Međutim, ograničeno istraživanje u cilju unaprjeđenja i poboljšanja baze znanja koje podupire projekt može se provesti u sklopu LIFE projekta. Istraživanje mora biti strogo ograničeno i intrinzično povezano s ciljevima projekta, a prijavitelj treba detaljno objasniti kako ispravna provedba projekta ovisi o ovim istraživačkim aktivnostima, pokazavši nedostatnost postojeće znanstvene baze i kako će dodatno znanje biti korišteno u provedbi projektnih akcija. U tom slučaju znanstvene se publikacije smatraju važnim isporučenim rezultatima projekta.

Imajte na umu da, u skladu s definicijom LIFE SAP projekata, projekti koji razvijaju novu tehnologiju trebaju biti implementirani na operativnoj razini i pod uvjetima koji omogućuju ostvarenje učinaka postavljenih u kriteriju dodjele Učinak (vidi Odjeljak 9 odgovarajućeg dokumenta Poziva).

5. Možete li dati definiciju akcijskog prihoda?

Kada projekt generira prihode tijekom svog trajanja, ovi trebaju biti prijavljeni, da bi se spriječila situacija u kojoj LIFE financiranje rezultira globalnim pozitivnim iznosom kada se dodaju troškovi + LIFE bespovratna sredstva + ne-LIFE sufinanciranje + prihodi.

Očekivani projektni prihodi trebaju biti uključeni u preglednu proračunsku tablicu u obrascu A u stupcu „Dohodak generiran projektom“.

6. U obrascima Dijela B za nekoliko odjeljaka rečeno je – n/a za fazu 1, što to znači?

Neki pozivi mogu uključivati dvofaznu proceduru. U tom slučaju, obrasci s „n/a za fazu 1“ ne trebaju biti ispunjeni tijekom prve faze.

Ako vaš poziv slijedi jednofazni proces, svi odjeljci u obrascima trebaju biti ispunjeni.

2.2. Pitanja relevantna samo za SAP Prirodu i bioraznolikost

1. Primjenjuje li se još pravilo 25% vezano za proračun posvećen konkretnim konzervacijskim akcijama?

Pravilo više nije u primjeni, međutim svi projekti moraju imati SMART (*specific measurable achievable relevant and time-bound / specifične mjerljive ostvarive relevantne i vremenski određene*) ciljeve i rezultate. Evaluatori će pomoći ovoga dobiti uvid u važnost i hitnost projekta. Konkretne aktivnosti bazirane na rezultatima preduvjet su za određivanje prioriteta prijedlogâ. Projekti moraju isporučivati konkretnе i supstancialne konzervacijske koristi i učinke da bi dobili bolju ocjenu. Čisto intelektualni, akademski ili istraživački projekti neće biti uzeti u razmatranje.

2. Ako se moj projekt uklapa samo u jednu prioritetu politiku (npr. planiram raditi samo na povratku prirode na poljoprivredno zemljište), hoće li imati niži prioritet za financiranje? Bi li se također trebalo osigurati da se moj projekt uklapa u intervencijsko područje („Prostor za prirodu“ ili „Očuvanje naših vrsta“)?

Projekt fokusiran samo na jednu prioritetu politiku radije nego na mnogostrukе prioritete neće iz tog razloga nužno biti u nepovoljnijem položaju. Međutim, prijavitelji bi trebali imati na umu da određivanje prioriteta prijedlogâ ima dvije dimenzije: konzervacijska hitnost s jedne strane (bazirana na konzervacijskom statusu, statusu na crvenoj listi itd. ciljanih vrsta i staništa) te prioritetne politike s druge. U svrhu optimizacije šansi za primanje sredstava, prijavitelji će trebati pokazati da njihovi prijedlozi spadaju među prioritete s obzirom na obje dimenzije.

3. Može li inventura ciljanih prioritetnih vrsta u jednoj od zemalja prijavitelja biti uključena u prijedlog?

Savjetuje se da inventure posebnih vrsta budu uključene u prijedlog samo ako je to nužan preduvjet za postizanje projektnih ciljeva za ove vrste. Prijavitelje se savjetuje da u svom prijedlogu obrazlože zašto je inventura potrebna i uključe konkretne konzervacijske aktivnosti usmjerene na vrstu.

4. Je li moguće uključiti aktivnosti usmjerene na crvenu listu ugroženih vrsta ili vrste popisane u Aneksu IV kada se radi na Natura 2000 lokaciji? Mora li Standardni obrazac (SDF) za tu lokaciju biti ažuriran prije završetka projekta?

Projektne aktivnosti koje ciljaju na EU vrste s crvene liste ili vrste navedene u Aneksu IV Direktive o staništima mogu se odvijati unutar Natura 2000 lokacija, sve dok su uskladene s konzervacijskim ciljevima lokacije i ne proturječe ovim ciljevima, niti ih i na koji način potkopavaju. Očekuje se, međutim, da glavni fokus projekta budu konzervacijski ciljevi lokacije za vrste i staništa u aneksima (EU zaštićene Natura 2000 aktivacijske značajke).

Iako u Natura 2000 Standardnom podatkovnom obrascu nema strogog zahtjeva za izvještavanjem o takvim vrstama, države članice potiče se na dostavljanje informacija o njihovu prisustvu u odjeljku „3.3 Druge važne vrste flore i faune (opcionalno)“.

5. Mogu li u projekt uključiti i proračun za centar za posjetitelje?

Infrastrukture za posjetitelje a priori nisu prihvatljive. Međutim, u iznimnim slučajevima, otvaranje/stvaranje manjih infrastruktura za posjetitelje moglo bi biti prihvatljivo ukoliko su ispunjeni sljedeći kriteriji:

- Takva infrastruktura je esencijalna za ostvarivanje projektnih ciljeva i mora biti jasno povezana s opasnostima/pritiscima koje projekt adresira.
- Ulaganje u infrastrukturu ograničeno je s obzirom na ukupni proračun projekta te je isplativo.
- Ulaganje se ne može financirati drugim finansijskim instrumentima na regionalnoj, nacionalnoj ili EU razini. Prijavitelj mora u prijedlogu opravdati zašto drugi izvori financiranja ne mogu biti korišteni za financiranje ovog ulaganja.

6. Može li moj projekt biti usmjeren na domaće medonosne pčele?

Ne. Projekt se može odnositi samo na divlju floru i faunu te prirodna i poluprirodna staništa.

7. Ako je projekt usmjeren na četiri vrste iz aneksa V, a samo tri su U2-. Koje se sufinanciranje primjenjuje?

Sigurno ne 75% jer SVE ciljane vrste nisu ili prioritetne vrste u aneksima Direktive o staništima (tj. vrste s asteriskom), ili vrste nepovoljnog-lošeg konzervacijskog statusa s trendom opadanja (U2-) u EU ili nacionalnim biogeografskim procjenama regije, ili vrste s ugroženim ili još lošijim statusom na europskoj crvenoj listi.

Projekt bi mogao imati pravo na 67% jer postoji jasan fokus na prioritetnim vrstama (tri od četiri) zasnovan na U2- kriteriju konzervacijskog statusa.

8. Zatražimo li 75% sufinanciranja, ali onda bude procijenjeno da projekt ostvaruje pravo na 67% sufinanciranja, hoće li naša prijava biti odbijena?

Prijava neće biti odbijena, ali ovo može imati utjecaj na bodovanje pod nagradnim kriterijem 4 „Resursi“. U slučaju da je projekt uspješan, stopa sufinanciranja trebat će biti prilagođena tijekom faze revizije.

9. U slučaju da je projekt usmjeren obnovi EU staništâ izvan N2000, je li obavezno označiti lokaciju kao N2000 lokaciju? Postoje li druga sredstva u skladu s LIFE uvjetima?

Tamo gdje akcije uključuju pribavljanje zemljišta i obnovu staništa, područje u pitanju trebalo bi dobiti najprikladniju pravnu zaštitu (nacionalno zaštićeno područje, Natura 2000 itd.). Za druga ulaganja koja uključuju smanjivanje pritisaka i prijetnji (npr. blokiranje jaraka ili redukciju otjecanja dušika s poljoprivrednog zemljišta) na zemlju koja u sebi nema visoku prirodnu vrijednost da bi opravdala takvu oznaku, ali služi kao tampon zona oko Natura 2000 lokacija i/ili zaštićenih područja, potreban je dugoročni ugovorni sporazum (od najmanje 30 godina) za osiguravanje da su pritisci i prijetnje nepovratno ublaženi. Kad iz nekog razloga pravna zaštita/ugovorni sporazumi nisu mogući, prijavitelj treba pružiti temeljito opravdanje i jasne dokaze da je ulaganje koje će biti napravljeno poduprto prikladnim planiranjem upotrebe zemljišta na najrelevantnijoj administrativnoj razini. Privatne inicijative očuvanja zemljišta u ovom kontekstu također mogu biti podržane.

Vidi Odjeljak 2 dokumenta Poziva, „Dodatni uvjeti“ za više detalja.

10. U kojoj mjeri je nužno dostaviti precizna mjerena u slučaju obnove staništa?

Evaluatori će procijeniti tehničke i finansijske kvalitete prijedloga s obzirom na jasnoću opisa predloženih mjera i isplativost prijedloga. Dakle u interesu je prijavitelja da bude što jasniji u ovom pogledu.

11. Traži li se od nas da uglavnom ciljamo na Natura 2000 lokacije u projektu gdje je samo nekoliko zaštićenih područja s obzirom na ograničenja urbanog okruženja?

Kako je naznačeno u LIFE regulativi, implementacija EU zakonodavstva o prirodi ključni je politički prioritet programa. Međutim, ne postoji obveza uključivanja Natura 2000 lokacija u poslani prijedlog.

12. U projektima iz područja prirode, je li velika infrastruktura poput eko-kanalâ ili ribljih staza prihvatljiv trošak?

Ulaganja u infrastrukturu koja su ključna za postizanje projektnih konzervacijskih ciljeva mogu biti prihvatljiva i nema finansijskog stropa za takva ulaganja. Sljedeći uvjeti trebaju biti zadovoljeni:

- Subjekt koji izravno posjeduje ili će posjedovati infrastrukturnu imovinu treba biti dio projektnog partnerstva.
- Dokazano je da se ulaganje ne može financirati iz drugih EU, nacionalnih ili regionalnih fondova.
- Ako infrastruktura služi kao migracijski koridor (npr. eko-kanali, rible staze) potrebno je pružiti dokaze da je neophodna za povezivanje i kretanje vrsta.

- Lociran je unutar Natura 2000. U slučaju da je lociran izvan Natura 2000, dugoročna konzervacijska svrha infrastrukture mora biti garantirana na najprikladniji način (npr. planiranje upotrebe zemljišta, ugovorni sporazumi).

Vidi dokument Poziva, Odjeljak 2 „Dodatni uvjeti“ za više detalja.

2.3. Pitanja relevantna samo za SAP Kružno gospodarstvo i kvaliteta života

1. Što su tržišno orijentirani projekti (*close-to-market projects*) i postoje li specifični uvjeti za njih?

Tržišno orijentirani projekti su standardni akcijski projekti (SAP) čiji cilj nije samo isporuka poboljšanih okolišnih rješenja, nego i osiguravanje da takva rješenja budu naširoko preuzeta od strane društva općenito te, specifičnije, od strane gospodarstva kroz eksplicitno tržišno orijentiran pristup.

Ne postoje specifični uvjeti o tome tko bi trebao biti korisnik koordinator, međutim očekuje se uključenje u konzorcij najmanje jedne kompanije koja može garantirati implementaciju tržišnog pristupa (iako se ne zahtijeva formalno).

Postoje specifični uvjeti za tržišno orijentirane projekte naznačeni u instrukcijama sadržanim u standardnim prijavnim obrascima (npr. ciljani proizvodni kapacitet trebao bi biti na industrijskoj/komercijalnoj skali već tijekom projekta), zato obratite posebnu pažnju na ove specifične uvjete.

Kao i svi SAP projekti, tržišno orijentiran projekt mora uključivati obavezni radni paket pod imenom „Održivost, replikacija i iskorištavanje projektnih rezultata“ u kojem će tipično sve aktivnosti s ciljem dolaska na tržište biti uključene u obvezni isporučivi poslovni plan uključujući replikaciju.

2. Jesu li najbolje prakse dozvoljene i, ako jesu, pod kojim uvjetima? Dobivaju li inovativni projekti više bodova? Gdje se nalaze definicije?

Definicije „najboljih praksi“ i „inovativnih tehnologija, metoda i pristupa“ dio su definicije SAP-ova koje se mogu naći u drugom odjeljku pozivnih dokumenata.

[SAP-ovi predstavljaju „tradicionalne LIFE projekte“ usmjerene na :

- razvoj, demonstraciju i promoviranje inovativnih tehnika, metoda i pristupa što znači rješenja koja su nova usporedi li se s najnovijim dostignućima u državi članici i na razini sektora te koja se primjenjuju na operativnoj razini i pod uvjetima koji dozvoljavaju postizanje učinaka postavljenih u prvom paragrafu nagradnog kriterija „Učinak“.

- doprinos bazi znanja i primjeni najbolje prakse koja označava rješenja, tehnike, metode i pristupe koji su prikladni, isplativi i suvremenii (u državi članici i na razini sektora) te koja se primjenjuju na operativnoj razini i pod uvjetima koji dozvoljavaju postizanje učinaka postavljenih u prvom paragrafu nagradnog kriterija „Učinak“. ...]

To znači da su SAP-ovi koji primjenjuju najbolje prakse dozvoljeni, ali samo ako ih se može smatrati takvima u usporedbi s najnovijim dostignućima na razini države članice ili u specifičnom sektoru. Drugim riječima, rješenje koje se može smatrati najboljom praksom na regionalnoj razini, ali ne i na nacionalnoj jer se razvijenije najbolje prakse primjenjuju u drugim regijama iste države članice, neće biti prihvatljivo.

Slično tome, smatramo SAP inovativnim kada projekt primjenjuje rješenje koje se može smatrati novim na nacionalnoj razini ili u svojoj primjeni u specifičnom sektoru (npr. tehnologija poznata i u primjeni u Francuskoj u kontekstu gospodarenja otpadom, a koja nikad u Francuskoj nije primjenjivana u sektoru gospodarenja vodama).

Opis najnovijih dostignuća na nacionalnoj razini ključan je za određivanje može li projekt u najmanju ruku biti tretiran kao najbolja praksa i time biti prihvatljiv za poziv.

Formalno nikakvi dodatni bodovi neće biti dodijeljeni inovativnim SAP-ovima nasuprot onima najbolje prakse. Međutim, neke od prioritetnih tema opisanih u Odjeljku 2 pozivnog dokumenta zahtijevaju primjenu inovativnih rješenja. U ovakvim slučajevima prijedlozi koji ne udovoljavaju tom zahtjevu imat će manje bodova pod nagradnim kriterijem 1 („Relevantnost“) koji, između ostalog, zahtjeva procjenu „opsega u kojem je prijedlog u skladu s opisom uključenim u poziv za prijedloge uključujući, gdje je to relevantno, njegove specifične prioritete“.

3. Možete li dati primjere dvogodišnjeg i desetogodišnjeg projekta u vezi s početnom i završnom Razinom tehničke spremnosti (*Technical Readiness Level, TLR*)?

Poziv ne propisuje određene TLR-ove. Što trebate imati na umu je to da bi LIFE projekt trebao omogućiti isporuku dovoljno uvjerljivih i ambicioznih koristi za okoliš, tijekom trajanja projekta i/ili nedugo nakon njegova završetka.

4. Jesu li kupovine zemljišta prihvatljiv trošak za projekte iz Kružnog gospodarstva i kvalitete života?

Da, jesu, ali samo kada ispunjavaju uvjete specificirane u Članku 6.2 – D.2 „Prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi i doprinosi“ LIFE Općeg predloška ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Prijavitelj mora adresirati svaki od ovih uvjeta u prijedlogu, objašnjavajući kako je svaki od njih ispunjen ili će biti ispunjen tijekom projekta. Takvi uvjeti upućuju, na primjer, na doprinos integritetu Natura 2000 mreže, na garanciju da će zemljište dugoročno biti korišteno u skladu sa specifičnim ciljevima LIFE programa, na činjenicu da je kupnja zemljišta jedini i najisplativiji način postizanja željenih konzervacijskih ishoda itd.

5. Hoće li program Kružno gospodarstvo i kvaliteta života financirati istraživačke aktivnosti, konstrukciju i analizu pilot projekta te inovacijske patente?

Vidi pitanje u odjeljku 2.1., „Financira li LIFE i na koji način istraživanje?“ koje se tiče financiranja istraživačkih aktivnosti.

U skladu s definicijom LIFE SAP projekata, projekti koji razvijaju novu tehnologiju trebali bi biti implementirani na operativnoj razini i pod uvjetima koji dozvoljavaju postizanje učinaka iznesenih u nagradnom kriteriju „Učinak“ (v. Odjeljak 9 odgovarajućeg dokumenta Poziva). U ovom smislu, konstrukcija i analiza pilot projekta, kao i inovacijski patenti, troškovi su koji su tipično prihvatljeni za financiranje sve dok su u skladu s uvjetima prihvatljivosti troškova specificiranim u Članku 6. LIFE Općeg predloška ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

6. SAP-ENV-GOV: S obzirom na to da je ovo nova kategorija, koja su ključna pitanja koja prijedlog mora pokriti da bi bio prihvatljiv?

SAP-ENV-GOV uključuje sve teme specifično vezane za okoliš (*osim prirode i bioraznolikosti*) i kružno gospodarstvo, koje su u prošlosti bile ugrađene u širi LIFE Poziv za Upravljanje i informacije (GIE). Da bi poziv bio prihvatljen pod SAP-ENV-GOV, on mora biti usmjeren na najmanje jednu od tri podteme i povezan s prioritetima Kružnog gospodarstva i kvalitete života eksplicitno naznačenim u dokumentu poziva (1. potpora javno-upravnom procesu donošenja odluka i dobrovoljni pristupi, 2. osiguravanje usklađenosti s okolišnim politikama i pristup pravosuđu, 3. promjene u ponašanju i podizanje svijesti), kao i odgovaranje kriterijima prihvatljivosti i nagradnim kriterijima opisanima u dokumentu poziva zajedničkom sa SAP-ENV-Okoliš. Kao i u SAP Okoliš, pažnja će biti posvećena ključnim pokazateljima uspješnosti kao i održivosti projekta.

7. LIFE-2022-SAP-ENV-ENVIRONMENT: Ovaj poziv ima veoma praktičan pristup. Može li se političko donošenje odluka adresirati ovim pozivom? Može li politika biti ciljna skupina?

Da, iskustvo LIFE projekata pokazuje da oni tradicionalno imaju politički učinak u pomaganju oblikovanja procesa donošenja odluka o ciljanim okolišnim pitanjima. Politika i donositelji odluka dakle mogu biti ciljna skupina. Međutim, ovo se smatra komplementarnim projektnim tehničkim akcijama. Ako se vaše područje zaštite tiče aktivnosti koje ciljaju na političko donošenje odluka kao glavnu akciju, savjetuje se prijava pod LIFE-SAP-ENV-GOV ili LIFE-SAP-NAT-GOV, ovisno o adresiranoj temi. Molimo vas da pročitate dokumente poziva za daljnje informacije.

8. SAP-ENV-GOV: Jesu li projekti izgradnje kapaciteta za javne uprave i/ili druge projekte upravljanja okolišem također usmjereni na postizanje izravnih okolišnih koristi (npr. rezultata u kvaliteti vode za projekte koji implementiraju planove za riječne slivove ili rizik od poplava)? Jesu li specifični KPI-ovi (Ključni pokazatelji uspješnosti) obavezni?

Projektni prijedlozi predani pod SAP-ENV-GOV trebat će obavezno popuniti KPI-ove (Odjeljak C u prijavnom obrascu). Nema specifičnih indikatora za upravljanje okolišem. Međutim, moguće

je dodati specifični indikator korištenjem opcije „ostalo“. Veoma je preporučljivo da kao KPI-ovi nisu prijavljeni samo promjene u ponašanju i podizanje osviještenosti nego da su izravne i/ili neizravne koristi za okoliš (npr. smanjenje zagađivača zraka ili vode, upotrebe kemikalija itd.) također uključene gdje su primjenljive u mogućem opsegu.

9. LIFE SAP ENV: Može li moj projekt biti usmjeren na okolišnu edukaciju/probleme osviještenosti?

Da, molimo da pogledate odgovarajuću podtemu i odgovarajuće prioritete u Kružnom gospodarstvu i kvaliteti života pod LIFE-SAP-ENV-GOV.

10. Teme iz Klimatski prilagođenog transporta te iz Kružnog gospodarstva i kvalitete života ZRAČNI transport često su slične. Imate li prijedloge za odabir prave teme?

Pristup odabiru pravog potprograma može biti zasnovan na okolišnom problemu na koji se primarno cilja u specifičnom kontekstu projekta. Ako je glavni problem loša kvaliteta zraka na specifičnom području ili gradu na koji je projekt usmjeren, u tom slučaju projekt ima relevantan cilj iz „kvalitete zraka“ pa zagađivači zraka (npr. PM, NOx itd.) predstavljaju glavne indikatore za opis učinaka. U tom slučaju, ko-benefiti povezani s ublažavanjem stakleničkih plinova također mogu biti kvantificirani. I obrnuto, ako projekt cilja npr. na strategiju za ublažavanje klimatskih promjena u specifičnom sektoru (npr. automobilskoj industriji), primarni indikator je CO₂eq. umanjen/izbjegnut: u ovom slučaju tema Klima bila bi prikladnija za svrhu projekta, a smanjenje zagađenja zraka predstavlja ko-benefit.

11. Nudi li LIFE potporu/savjete za razvoj poslovnog plana?

Potpore za razvoj/pripremu poslovnog plana je prihvatljiva.

2.4. Pitanja relevantna samo za SAP Djelovanje u području klime

1. Ako se projekt u potpunosti fokusira na jedno od područja intervencije, ali nijednu od točaka, može li se na isti način smatrati usklađenim s prioritetima?

Da, ako je projekt usklađen s jednim naznačenim područjem bit će ocijenjen kao usklađen s prioritetima. Područja intervencije (bullet points) dana su kao primjeri, lista nije potpuna.

2. CCA prioriteti 1&2&6: mogu li strategije prilagodbe, rješenja i sustavi za potporu odluka biti fokusirani na određene prijetnje vezane uz klimu ili bi trebali biti holistički?

Strategije prilagodbe, rješenja i sustavi za potporu odluka mogu biti fokusirani na određene prijetnje vezane uz klimu. Međutim, treba naznačiti da nagradni kriterij 1 „Relevantnost“, ocjenjuje opseg u kojem prijedlozi nude ko-benefite i promoviraju sinergije s drugim područjima politika.

3. Želimo spriječiti otjecanje vode provedbom adaptacijskih mjera. Također se dotičemo zaštićenih staništa i vrsta. Kako ovo možemo podvući da dobijemo dodatnih 7%?

Ako je glavni cilj vašeg projekta uvesti adaptacijske mjere za povećanje otpornosti na rizike vezane uz vodu, možete se prijaviti pod temom Prilagodba klimatskim promjenama. Svi standardni projekti (SAP-ovi) u potprogramu CLIMA imaju maksimalnu stopu financiranja od 60%. Potprogram LIFE Priroda i bioraznolikost pod određenim uvjetima nudi više sufinanciranje (67% i 75%). Za daljnje detalje, molimo vas provjerite pozivne dokumente za LIFE CLIMA i LIFE Priroda i bioraznolikost.

4. CCM – Jesu li uvjeti razrađeni na str. 17 Poziva (4 točke o tome kako projekt treba doprinijeti ciljevima) kumulativni?

Popis ciljeva nema kumulativni karakter. Inkluzivni pristup pomaže okupiti projekte koji doprinose ključnim ciljevima poziva s različitih gledišta / različitim pristupima / različitim vrstama projekata. Dakle nije nužno označiti sve kućice, ali naravno da će postizanje što je više moguće toga pomoći u dobivanju dodatnih bodova tijekom evaluacije.

5. Pruža li LIFE podršku za savjetovanje o razvoju poslovnog plana?

Podrška razvoju/pripremi poslovnog plana je prihvatljiva.

6. Htjeli bismo predati prijedlog fokusiran na upravljanje šumama – bismo li ga trebali predati pod Prilagodbom klimatskim promjenama ili pod Ublažavanjem klimatskih promjena?

Projekti vezani za šumarstvo prihvatljivi su i pod CCA i pod CCM, a akcija može imati učinak na prilagodbu klimatskim promjenama i ublažavanje klimatskih promjena. Pod CCM glavne su akcije fokusirane na smanjivanje emisija stakleničkih plinova te povećanje sekvestracije ugljika (i ti učinci trebaju biti izmjereni), dok projekti prilagodbe poboljšavaju otpornost šuma i mjere različite vrste indikatora (npr. površinu otpornije šume).

7. CLIMA područje intervencije Prirodni ponori ugljika – potiču li se projekti vezani za prakse upravljanja morem? Poziv se čini veoma fokusiran na kopno i vezu s CAP-om.

Djelokrug 4 LIFE-2022-SAP-CLIMA-CCM – Ublažavanje klimatskih promjena pokriva „Razvoj praksi upravljanja kopnom i morem koje mogu imati utjecaj na emisije i uklanjanje emisija, očuvanje i poboljšanje prirodnih ponora ugljika.“ Dakle prakse upravljanja morem su uključene, iako ovaj tip akcija nije eksplicitno uvršten među područja intervencije. Popis područja intervencije smatra se samo indikativnim.

8. CCM – za obnovu tresetišta, konkretne akcije mogu biti veoma skupe čak i za male gradove – kako možemo opravdati isplativost?

Kao u svakom projektu, morate pružiti što je više informacija moguće za opis projektnih akcija i njihovih troškova, utjecaja projekta, održivosti projektnih rezultata itd. Prijedlozi su evaluirani od strane vanjskih eksperata koji su svjesni troškova različitih vrsta rada i na osnovu informacija koje dobiju ocjenjuju „vrijednost za novac“ prijedlogâ.

9. CCM – koje su specifičnosti #3 „Povećati proizvodnju (...) obnovljive energije (...)“ u usporedbi s potprogramom Prijelaz na čistu energiju?

Moguće područje intervencije namjerno je otvoreno *bottom-up* pristupu LIFE SAP CLIMA poziva. Prijavitelji mogu razmotriti sljedeće informacije dok biraju između potprogramâ Djelovanje u području klime i Prijelaz na čistu energiju:

- Trajna dobra poput opreme, infrastrukture i prototipova tradicionalno su prihvatljiva pod LIFE SAP CLIMA (uz amortizaciju ili čak pune troškove ukoliko se poštuju neki uvjeti). Dakle, razvoj, instalacija i testiranje tehnologije povezani s obnovljivom energijom pristajali bi pod LIFE SAP CLIMA poziv.
- Transnacionalnost. Pod LIFE SAP CLIMA nema uvjeta transnacionalnog partnerstva. Prijedlog može biti predan od strane jednog prijavitelja iz jedne zemlje. Bonus bodovi za transnacionalnost mogu biti dodijeljeni, ali ova nije uvjet.

10. Pod CCM prioritetom Energetski intenzivne industrije (EII), jesu li EII-evi negdje definirani? Postoji li ograničen popis EII-eva?

Prioritet energetski intenzivnih industrija ostaje isti kao i prethodnih godina. Nema definirane liste, ali EII-evima smatramo industrije s visokom potrošnjom energije i visokim potencijalima za uštedu. Ovo uključuje npr. industriju čelika, aluminija, stakla, keramike, cementa te kemijske industrije. To ih ne ograničava na velike industrije, naprotiv, htjeli bismo se usmjeriti na SME-ove s visokom potrošnjom energije koji bi onda mogli imati transformativni učinak u svojim sektorima.

11. CCM – je li moguće predati projekt s fokusom na smanjenju stakleničkih plinova i zagađenja zraka istodobno?

Da, projekt pod EII može biti usmjeren na redukciju stakleničkih plinova u industrijskom procesu, ali može imati dodatan učinak na smanjenje zagađenja zraka. Ovaj pristup omogućit će da prijedlog „nudi ko-benefiti i promovira sinergije s drugim područjima politika relevantnim za postizanje ciljeva okolišnih i klimatskih politika“ (Nagradni kriteriji – Relevantnost).

12. Teme iz Klimatski prilagođenog transporta te iz Kružnog gospodarstva i kvalitete života ZRAČNI transport često su slične. Imate li neki prijedlog za odabir prave teme?

Pristup odabiru pravog potprograma može biti zasnovan na okolišnom problemu na koji se primarno cilja u specifičnom kontekstu projekta. Ako je glavni problem loša kvaliteta zraka na specifičnom području ili gradu na koji je projekt usmjeren, u tom slučaju projekt ima relevantan cilj iz „kvalitete zraka“ pa zagađivači zraka (npr. PM, NOx itd.) predstavljaju glavne indikatore za opis učinaka. U tom slučaju, ko-benefiti povezani s ublažavanjem stakleničkih plinova također mogu biti kvantificirani. I obrnuto, ako projekt cilja npr. na strategiju za ublažavanje klimatskih promjena u specifičnom sektoru (npr. automobilskoj industriji), primarni indikator je CO₂eq. umanjen/izbjegnut: u ovom slučaju tema Klima bila bi prikladnija za svrhu projekta, a smanjenje zagađenja zraka predstavlja ko-benefit.

13. Kako je navedeno u pozivu, projekti bi trebali započeti na TRL 4-5 a završiti na TRL 8-9. Znači govorimo o veoma dugačkim projektima. Je li ovo zaista cilj?

Projekti s TRL-om kraćim od 4-5 ispod su opsega LIFE SAP CLIMA poziva. Projekt može također početi na višem TRL od 4-5. U svakom slučaju, maksimalna duljina projekta je 10 godina kako stoji u dokumentu poziva.

14. CLIMA GOV – ostvarenje mjerljivih rezultata za ovu vrstu projekata čini se teško, postoji li neki primjer iz prošlosti koji pokazuje kako projekt može ostvariti mjerljivi učinak?

Izravni učinci GOV projekata su generalno povišena razina osviještenosti, znanja, izmijenjeni obrasci potrošnje, poboljšana koordinacija institucija ili planova, *mainstreaming* klimatskih ciljeva u različite politike, bolji nadzor ili provedba. Ovi se učinci mogu demonstrirati putem anketa, poboljšanih obrazaca potrošnje te usvajanja/primjene novog zakonodavstva ili strategija i planova. Klimatski i okolišni učinci GOV projekata općenito su neizravni i vidljivi su obično srednjoročno nakon završetka projekta.

15. Podržava li program LIFE razvoj alata, usluga za podršku u odlučivanju ili studija za povećanje otpornosti na klimatske promjene?

Da, podržava, poglavito u GOV temi. Projekt koji razvija alate ili studije treba uključiti konkretna djelovanja u kojima se alati primjenjuju ili kako su studije primjenjive u izradi/nadzoru politika tijekom trajanja projekta.

16. Možemo li koristiti dio LIFE financiranja za potporu drugom subjektu koji razvija lokalnu inicijativu? Koji su uvjeti?

Dozvoljeno je za bespovratna sredstva i nagrade. Financijska potpora trećim stranama bit će prihvaćena u projektima koji ciljaju na pomoć subjektima izvan projektnog partnerstva (npr. neprofitnim organizacijama, lokalnim autoritetima, grupama građana, pojedinim farmerima) u provedbi ili razvoju lokalnih inicijativa koje će doprinijeti projektnim ciljevima. Maksimalni sveukupni iznos financijske potpore za treće strane iznosi 100.000 €. a maksimalni iznos po pojedinoj trećoj strani iznosi 20.000 €. Prijava moja jasno navesti zašto je financijska potpora trećim stranama potrebna, kriterije i procedure za davanje financijske potpore te pružiti popis različitih vrsta aktivnosti za koje treća strana može dobiti financijsku potporu. Prijedlog također mora jasno opisati očekivane rezultate.

17. Želim razviti projekt koji poboljšava kapacitete energetske učinkovitosti. Trebam li se prijaviti pod LIFE CET ili Upravljanje klimom i informacije?

Općenito, zahtjevi LIFE CET-a preskriptivniji su u pogledu tema, opsega i partnerstva. LIFE GOV više slijedi pristup odozdo prema gore koji dozvoljava veću fleksibilnost u pogledu predloženih djelovanja, razmjera projekta (čak su i lokalna djelovanja prihvatljiva). Također postoe razlike u stopama financiranja. U svakom slučaju, molimo vas da provjerite dokumente poziva za oba potprograma da vidite gdje bi vaša ideja najbolje pristajala.

18. Jesu li oprema i infrastruktura prihvatljivi troškovi u CLIMA-GOV?

Jesu, ali takve investicije prilično su limitirane na izuzetke u CLIMA-GOV temi.

19. CLIMA GOV&INFO: Koliko velik je ukupni proračun koji će EC dodijeliti? I otprilike koliko će projekata podijeliti ovaj proračun?

Za poziv 2022., CLIMA GOV tema ima indikativni budžet od 8 milijuna eura. Na temelju iskustava iz prošlih poziva, vjerojatno će biti financirano oko 5 projekata.

20. Jesu li projekti vodâ prihvatljivi pod Upravljanjem klimatskim promjenama i informacijama?

Projekti vezani za vode prihvatljivi su pod Upravljanjem klimatskim promjenama i informacijama. Ovisno o njegovim specifičnostima, svoj projekt možete izgraditi unutar relevantnih područja poput 1. Potpora izvršenju Europskog klimatskog pakta, 2. Poticanje ponašanja za smanjenje mainstream emisija te akcije energetske i resursne učinkovitosti, 3. aktivnosti povećanja osviještenosti koje adresiraju potrebe prilagodbe i ublažavanja.

21. Što su tržišno orijentirani projekti (*close-to-market projects*) i postoji li za njih specifični zahtjevi?

Tržišno orijentirani projekti su Standardni akcijski projekti (SAP) čiji cilj nije samo isporuka poboljšanih okolišnih rješenja, nego također i osiguravanje da takva rješenja budu široko preuzeta od strane društva općenito i, specifičnije, gospodarstva kroz eksplicitno tržišno orijentiran pristup.

Nema posebnih zahtjeva o tome tko bi trebao biti koordinator projekta iako se očekuje (mada nije formalni uvjet) uključivanje u konzorcij barem jedne tvrtke koja bi mogla garantirati implementaciju tržišnog pristupa.

Postoje posebni zahtjevi za tržišno orijentirane projekte naznačeni u instrukcijama koje se nalaze u standardnim prijavnim obrascima (npr. ciljni proizvodni kapacitet trebao bi biti na industrijskoj/komercijalnoj skali već tijekom projekta), zato posebnu pozornost obratite na ove specifične zahtjeve.

Kao i svi SAP-ovi, tržišno orijentirani projekti moraju uključivati obavezni radni paket pod nazivom „Održivost, replikacija i iskorištavanje projektnih rezultata“ u koji će tipično biti uključene sve aktivnosti usmjerene izlasku na tržiste kao i obavezni isporučeni rezultat Poslovni plan koji uključuje replikaciju.

3. Strateški projekti (integrirani/priroda) (SIP/SNAP)

1. Tko mi može pružiti pomoć i informacije o SIP-ovima/SNAP-ovima u mojoj zemlji?

LIFE Nacionalne kontakte točke mogu pružiti smjernice prijaviteljima. U svrhu povećanja šansi za uspješne prijave te posebice da bi se izbjeglo nemamjerno natjecanje među projektima koji imaju slične ciljeve, potencijalne prijavitelje potiče se koristiti ovaj oblik pomoći.

Nadalje, LIFE jedinice u Glavnoj upravi za okoliš te CINEA mogu se kontaktirati za vodstvo oko potencijalnih projektnih koncepata. Adresa na koju možete pisati je: CINEA-LIFE-ENQUIRIES@ec.europa.eu.

Nadalje, bespovratna sredstva za tehničku pomoć mogu pomoći u pripremi projektnih prijedloga za strateške projekte.

3.1. Prva faza (konceptni sažetak)

2. Je li SNAP/SIP projektima dozvoljeno adresirati više od jednog plana?

Da, dozvoljeno je. Pojedini SIP može biti usmjeren na više od jednog plana. Uvjet je barem jedan od planova ili jedna od strategija budu među onima s popisa prihvatljivih planova i strategija kako je naveden u drugom poglavju dokumenta Poziva, a projekt bi trebao ciljati na njegovu punu implementaciju u koordinaciji/mobiliziranju drugih fondova osim LIFE-a.

3. Radimo na prijedlogu koji je usmjeren na implementaciju više od jednog plana/strategije, ali online prijedlog dozvoljava postavljanje samo jedne pdf datoteke. Kako možemo postaviti ili učiniti dostupnim sve ciljane planove/strategije?

Uistinu postoji IT ograničenje gdje se samo jedna pdf datoteka može postaviti kao ciljani plan(ovi). U tom slučaju predlažemo dva rješenja:

- Ili napravite indeks i spojite ga s ciljanim planovima/strategijama u jedan pdf pa tako predajte,
- Ili postavite pdf koji uključuje poveznicu za preuzimanje svih ciljanih planova/strategija.

Prva opcija se preferira, tako već imamo planova/strategija postavljenih na eGrants, ali i druga će biti prihvatljiva.

4. Svi sudionici mog konzorcija pripadaju istoj EU državi članici i dobivam sljedeće žuto upozorenje: „Poziv zahtijeva barem dva sudionika iz različitih država članica i pridruženih

zemalja, trenutno imate jednog“. Možemo li predati prijedlog, ili trebamo barem jednog sudionika iz druge EU države članice ili pridružene zemlje?

Postoji bug u sustavu prijava. Jedini je zahtjev imati dva ili više sudionika iz prihvatljive zemlje (vidi popis prihvatljivih zemalja u poglavlju 6 dokumenta Poziva) u konzorciju, ali svi mogu pripadati istoj zemlji.

Molimo da ignorirate upozorenje ukoliko imate dva ili više sudionika iz prihvatljive zemlje.

5. Je li obvezno imati nekoliko korisnika u SIP/SNAP konzorciju? Možemo li u fazi 2 uključiti dodatne korisnike/suradnike/pridružene partnere koji nisu bili predviđeni u fazi 2? Je li moguće modificirati ulogu (koordinator/korisnik/suradnik/pridruženi partner) dionika između prve i druge faze?

Minimalan broj korisnika je 2, a jedan od njih trebao bi biti tijelo nadležno za provedbu ciljanog plana/strategije/akcijskog plana. Pogledajte i pitanje ispod.

Možete uključiti dodatne korisnike/suradnike/pridružene partnere u drugoj fazi, kao što možete i izmijeniti ulogu dionika između faze 1 i faze 2.

Ali ove bi promjene trebale biti dobro obrazložene u drugoj fazi vaše prijave.

6. U Odjeljku 3.2. „Unos dionika“, upute spominju „Dodatna pisma podrške za demonstraciju već osigurane vrste i razine obveze (ako ih ima)“, ali na stranici 44 dokumenta Poziva za prijedloge, Pismo podrške primjenjivo je samo u fazi 2. Moramo li uključiti ona koja imamo u fazu 1?

Ne uključujte pisma podrške u fazu 1.

7. Raščlamba proračuna: u prošlim pozivima za LIFE integrirane projekte, faza 1 prijedloga (bivši konceptni sažetak) pokazivao je ukupni proračun projekta bez pravljenja razlike između Kategorija troškova i Korisnikâ. Primjenjuje li se i dalje na isti način ili je potrebno dostaviti raščlambu proračuna?

U fazi 1 morat ćete ispuniti tablicu „3 – Proračun“ u Obrascu A, pružajući, po korisniku, procjenu ukupnog proračuna po kategoriji troška. Vidi tablicu na stranici 9: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/temp-form/af/af_life-sip-snap_en.pdf.

8. Može li Dio B predloška prijave za konceptni sažetak premašiti ograničenje od 45 stranica?

Ne. Prilikom učitavanja Dijela B vašeg obrasca za prijavu konceptnog sažetka, sve stranice koje prelaze to ograničenje neće biti vidljive ocjenjivačima (čime su izgubljene).

9. Prema pozivnom dokumentu, SIP/SNAP „nacionalno tijelo odgovorno za plan/strategiju/akcijski plan u načelu bi trebalo sudjelovati u konzorciju kao koordinator. U adekvatno opravdanim slučajevima može ne sudjelovati kao koordinator, ali bi u svakom slučaju trebalo biti dio konzorcija“. Međutim, u mojoj državi članici postoje različita tijela koja su odgovorna za izradu Plana/Strategije i nekoliko aktera koji su odgovorni za njegovu provedbu. Kako bismo tome trebali pristupiti?

Imajte na umu da pozivni dokument naglašava provedbu plana kao cilj (ne njegovu razradu). Stoga projekt treba osmisliti imajući u vidu ovaj dugoročni cilj i konceptni sažetak/potpuni prijedlog trebaju jasno objasniti koje je tijelo ili koja su tijela odgovorna za potpunu provedbu te koje su uloge drugih tijela i dionika u provedbi plana. Taj bi se dio odgovornosti također trebao adekvatno odraziti u projektnom partnerstvu. Iako može postojati samo jedan koordinator, idealno bi bilo da su drugi akteri odgovorni za provedbu dijelova plana uključeni kao korisnici.

Vezano uz to, obratite pozornost na sljedeći kriterij prihvatljivosti naveden u Odjeljku 9 dokumenta Poziva: *uključivanje ključnih dionika*. Važno ga je uzeti u obzir prilikom pripreme prijave projekta i logike intervencije kako bi bili sigurni da su svi dionici koji doprinose provedbi planova uključeni u projekt.

10. U dokumentu Poziva za dostavu prijedloga spominjete procjenu „Financijskog i operacionalnog kapaciteta“ prijavitelja. Odvija li se ta procjena u fazi 1 projektnog prijedloga? U slučaju da da, kako se ona vrši?

U slučaju financijskog kapaciteta nema provjere u fazi 1. U slučaju operacionalnog kapaciteta jedina provjera izvršena u fazi 1 je „gruba“ procjena konzorcija, da bi se vidjelo je li kompetentno tijelo za provedbu ciljanog plana/strategije uključeno te da bi se vidjelo jesu li uključeni najrelevantniji subjekti za implementaciju radnih paketa.

11. Što u praksi znači 'velika teritorijalna pokrivenost' predviđena za SIP/SNAP projekte u slučaju planova gospodarenja otpadom? Bi li se SIP/SNAP mogao provesti u nekim odvojenim pokrajinama ili to treba biti geografski uniformno/kontinuirano područje?

Podnositelj zahtjeva odlučuje o izboru regija ili pokrajina koje će obuhvatiti SIP/SNAP, ali one bi trebali spadati u područje obuhvaćeno planom/planovima ciljanim na projektu.

12. Ako partneri na SIP/SNAP projektima pripremaju i LIFE standardne akcijske projekte (SAP), kao i Horizon Europe projekte, paralelne sa SIP/SNAP projektima, hoće li ova sinergija pridonijeti položaju u ocjenjivanju SIP/SNAP projekata? Je li spominjanje

komplementarnosti između SIP/SNAP i SAP projekata nužno ili nije? Gdje i kako to treba prijaviti u prvoj fazi (konceptni sažetak)?

Za prijedloge SIP/SNAP projekata potiče se sinergija s drugim fondovima EU. Iako je naravno dobro osigurati komplementarnost između LIFE SIP/SNAP projekta i tekućeg/budućeg LIFE SAP projekta, primarna je komplementarnost s aktivnostima finansiranim iz drugih fondova EU (uključujući sredstva Horizon Europe, fondove za regionalni razvoj itd.) koje bi bile pozitivno ocijenjene.

U prvoj fazi informacije bi trebale biti navedene u Dijelu B konceptnog sažetka, pod „5. Dodatno financiranje“.

13. Za planove na nacionalnoj razini: što bi se smatralo komplementarnim mjerama za tako široku razinu?

Općenito, komplementarna mjera je bilo koja mjera neuključena unutar SNAP/SIP-a koja doprinosi implementaciji plana/planova.

Na primjer, za SIP usmјeren na plan za kvalitetu zraka na nacionalnoj razini, komplementarna mjera mogla bi biti zamjena, na nacionalnoj razini, iskorištavajući nacionalne ili EU fondove različite od LIFE-a, starih bojlera novim, manje zagađujućim bojlerima. Ili za SIP usmјeren na planove za upravljanje riječnim slivom koji pokrivaju čitavu zemlju, komplementarne mjere mogli bi uključivati npr. uklanjanje svih hidromorfoloških barijera za stvaranje i obnovu močvarnih tala.

Za više primjera molimo provjerite web-stranice tekućih integriranih projekata koje možete pronaći u bazi podataka o LIFE projektima: <https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search>.

14. Može li se konceptni sažetak odnositi na ekološki ili klimatski plan ili strategiju ili plan puta koji još nisu dogovoreni s EK ili još nisu usvojeni?

Kao što je naznačeno u dokumentu Poziva, ako do formalnog usvajanja nije došlo u vrijeme podnošenja sažetka prijedloga, podnositelj zahtjeva treba objasniti status usvajanja i pokazati da će se to usvajanje dogoditi prije roka za podnošenje punog prijedloga za SIP/SNAP.

15. Prema pozivnom dokumentu, SIP-ovi/SNAP-ovi bi trebali težiti punoj provedbi ciljanog plana ili strategije. Međutim, s obzirom na široki opseg Strategije na koju ciljamo, realnije je usredotočiti se samo na dio Strategije. Je li to dopušteno?

Doista, dugoročni cilj svakog SIP/SNAP projekta trebao bi biti potpuna provedba ciljane strategije/plana. Zbog toga su uvedeni Integrirani projekti – kako bi olakšavali punu provedbu planova i strategija i pomogli državama članicama u postizanju ovog ambicioznog zadatka.

S ograničenim proračunom SIP/SNAP projekta nije moguće u potpunosti provesti većinu strategija samo unutar LIFE proračuna. Zato su komplementarne aktivnosti veoma važne i zato su mnogi do sada financirani SIP/SNAP projekti usredotočeni na uklanjanje prepreka za provedbu potpunih strategija (izgradnjom kapaciteta, pripremom planova upravljanja, angažmanom dionika itd.) umjesto fokusiranja na jednu temu strategije.

Međutim, također je moguće osmisliti SIP/SNAP koji se usredotočuje na jedan element strategije i koristi ga kao sredstvo za postizanje preostalih ciljeva te strategije. Kada je to slučaj koncept bi trebao jasno opravdati takav pristup i uvjeriti ocjenjivače da će se i s tim užim fokusom na kraju provesti cijeli plan.

16. U našoj državi članici imamo opsežan plan/strategiju koji pokriva različite sektore. Bi li bilo prikladno imati SIP/SNAP s jednom ili dvije konkretnе aktivnosti koje se odnose na svako od ovih područja? A zatim komplementarne aktivnosti koje se odnose na svako područje? Ili bi se to moglo smatrati nedovoljno koherentnim za SIP/SNAP?

Ključni cilj SIP/SNAP projekata je potpuna provedba strategije/plana. Dakle, ako vaša strategija pokriva nekoliko sektora, htjeli bismo u vašoj prijavi vidjeti kako će strategija biti provedena za svaki sektor, bilo to kroz aktivnosti uključene u SIP/SNAP ili kroz komplementarne aktivnosti. To ne znači da će sam SIP/SNAP pokriti sve aktivnosti predviđene planom i razumijemo da će se većina akcija provesti kroz komplementarno financiranje.

Mogli biste također razmotriti dostupnost sredstava za komplementarne aktivnosti. Za aktivnosti u nekim sektorima moglo bi biti lakše mobilizirati komplementarna sredstva, dok bi u drugima to moglo biti teže, pa se čak možete odlučiti na pokrivanje više aktivnosti iz ovih sektora iz SIP/SNAP (LIFE financiranje) ako je potrebno. Dakle, u tom smislu teret u SIP/SNAP projektima može, ali i ne mora biti jednak raspoređen po svim sektorima obuhvaćenima strategijom, što ovisi o posebnom kontekstu vaše države članice.

17. Želimo se prijaviti za SIP Ublažavanje klimatskih promjena. Pripremajući prijedloge kojima adresiramo aspekte Ublažavanja klimatskih promjena iz dokumenta Poziva, primjećujemo da bi za veću uspješnost projekta također trebao biti obuhvaćen manji broj aktivnosti povezanih s prilagodbom klimi. Bi li takva aktivnost mogla ispunjavati uvjete za financiranje iz programa LIFE SIP?

Ako su radnje prilagodbe u planu ili strategiji koju bi vaš SIP adresirao, onda je u redu da se te aktivnosti uključe u projekt (ili eventualno obuhvate dodatnim mjerama).

Također, ako su te radnje povezane s projektom, na primjer poboljšale bi projekt ili bi bez njih projekt bio manje učinkovit, onda je u redu predložiti te radnje. Međutim, potrebno je dati jasno opravdanje kako bi ocjenjivači mogli razumjeti u čemu se sastoji dodatna vrijednost uključivanja tih aktivnosti i kako one podržavaju ciljeve projekta.

18. Koja je razlika između strategija i planova djelovanja u slučaju SIP-ova za Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama usmjerenih na nacionalne, regionalne ili industrijski/sektorski specifične strategije ublažavanja stakleničkih plinova ili gospodarskih planova djelovanja?

Priopćenje o Planu djelovanja za prijelaz na konkurentno gospodarstvo s niskim udjelom ugljika do 2050. godine potiče industrijske sektore na razvoj niskougljičnih planova djelovanja, analizirajući kako određene industrije mogu pridonijeti postizanju ciljeva EU-a o ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama do 2050. godine. Ovo su planovi djelovanja koji se trebaju implementirati SIP-ovima. Primjeri sektorskih planova djelovanja koji postoje u okviru Plana djelovanja do 2050. koji bi se mogli provesti u okviru LIFE SIP-ova za Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu klimatskim promjenama uključuju:

- a. plan djelovanja keramičke industrije
- b. plan djelovanja kemijske industrije
- c. plan djelovanja industrije čelika.

Suprotno planovima ili strategijama poput strategije prilagodbe ili plana upravljanja riječnim slivom koje će voditi i usvajati javna tijela, industrijske planove djelovanja s niskim udjelom ugljika donijet će sama industrija. Štoviše, SIP-ovi koji provode takve planove djelovanja potiču se u skladu s aktom Unije "Komunikacija o Planu djelovanja za 2050." dok je, na primjer, SIP koji provodi plan upravljanja riječnim slivom u okviru potprograma Okoliš plan koji se zahtijeva posebnim ekološkim zakonodavstvom Unije.

19. Hoće li se dio doprinosa EU-a isplatiti u početku projekta? Ako je tako, hoće li se isplatiti koordinatoru ili izravno svakom korisniku?

Sva plaćanja vrše se koordinatoru koji je onda odgovoran za raspodjelu finansijskih sredstava među korisnicima prema potrebi.

Prva predfinansijska isplata koordinatoru (20% bespovratnih sredstava) izvršit će se u roku od 30 kalendarskih dana od stupanja na snagu Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (ili od trenutka kad primimo finansijsko jamstvo ako je to primjenjivo).

20. Kakva je distribucija EU isplata tijekom trajanja SNAP/SIP projekta?

Prvih 20% predfinanciranja ide nakon potpisa ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, zatim međuplaćanja aktualnih troškova nastalih do prolaska tri mjeseca nakon svake faze, s tim ograničenjem da zbroj svih isplata prije faze konačnog izvještaja ne smije prelaziti 80% maksimalnih LIFE bespovratnih sredstava. Konačno, isplata ostatka na kraju projekta.

21. Mogu li kaskadna bespovratna sredstva (financijska potpora trećim stranama) biti uključena u SIP/SNAP? Možete li, molim vas, razjasniti sljedeću rečenicu iz smjernica: „troškovi financijske podrške trećim stranama: dozvoljeni za bespovratna sredstva i nagrade; maksimalni ukupni iznos financijske podrške trećim stranama 200 000 €; maksimalni iznos po trećoj strani 60 000 €, osim ako je viši iznos potreban jer bi cilj akcije u protivnom bilo nemoguće ili previše teško postići i to je propisno opravdano u prijavnom obrascu“.

Kaskadna bespovratna sredstva moguć su prihvatljiv trošak za LIFE u sljedećem formatu: 60 000 € po trećoj strani do stropa od 200 000 € za sva bespovratna sredstva. To znači da bi se 6 takvih dodjela bespovratnih sredstava od 30 000 € moglo razmotriti kao prihvatljiv trošak ili možda 10 dodjela bespovratnih sredstava od 20 000 € ili bilo koja druga konfiguracija koja bi dozvolila poštivanje limita od 60 000 € po jednoj dodjeli bespovratnih sredstava bez prelaska ukupnog troška od 200 000 € za zbroj svih njih.

U iznimnim slučajevima iznosi viši od 60 000 € za danu treću stranu mogli bi biti prihvaćeni, uz dokaz da bi cilj akcije (projekta) u suprotnom bilo nemoguće ili previše teško postići.

Ukoliko predviđena kaskadna bespovratna sredstva ne udovoljavaju gore navedenim kriterijima, ona se ne mogu smatrati prihvatljivim troškovima projekta. U tom slučaju prijavitelj bi možda mogao razmotriti bi li se ona mogla pokriti kroz SIP-SNAP komplementarne mjere.

22. Postoji li maksimalna dozvoljena proračunska razlika između proračuna u fazi konceptnog sažetka i konačnog prijedloga za SNAP projekt?

Ne postoji određen iznos ili postotna razlika, ali orientacijski, ako razlika u ukupnom proračunu prelazi 10%, tada će tijekom evaluacije ovih promjena biti provedena temeljitija kontrola. Situacije koje treba izbjegći su npr. sljedeće:

- i. Proračun supstancialno smanjen zbog supstancialne redukcije projektnih ambicija, možete očekivati da će ovo evaluatori zabilježiti i penalizirati.
- ii. Proračun supstancialno uvećan, ali projektna ambicija ostaje slična onoj iz konceptnog sažetka umanjujući time vrijednost za novac.

Općenito, u slučaju promjena u proračunu, vrijednost za novac bit će procijenjena u usporedbi s onom u fazi konceptnog sažetka.

Molimo da pogledate procjene proračuna dodijeljenog SNAP-ovima po državi članici, za SNAP-ove, u Višegodišnjem programu rada, stranice 19-20. Obično također naznačimo prosječni (očekivani) proračun u obavijesti o rezultatima evaluacije poslanoj prijaviteljima koji prođu fazu konceptnog sažetka.

23. Možete li potvrditi da u konceptnom sažetku moramo ograničiti broj isporučenih rezultata na 10-15 za cijeli projekt?

Ne, takvog ograničenja nema. Posebno:

- U fazi konceptnog sažetka, u Odjeljku 3 (Provedba) prijavnog obrasca (Dio B), trebate ispuniti samo Odjeljke 3.1 (Plan rada) i 3.2 (Unos dionika), pružajući široku sliku radnog plana i njegovih radnih paketa, navodeći samo ključne isporučene rezultate/ishode svakog radnog paketa (prijavači bi u protivnom mogli imati problema s ograničenjem broja stranica).
- U fazi pune projektne prijave (faza 2), morate isto tako ispuniti ostatak podsekcija Odjeljka 3, posebno detaljni opis svakog radnog paketa, koji uključuje, uvezši u obzir ključne točke i isporučene rezultate, naputak da, za dani radni paket, morate ograničiti broj isporučenih rezultata na maksimalno 10-15 za čitav projekt.

24. Izvještavanje o KPI-ovima: moramo li uključiti komplementarne mjere u SIP-ove/SNAP-ove?

Tijekom trajanja projekta SIP/SNAP korisnici trebaju podnijeti izvještaj triput (nedugo nakon početka projekta, na sredini te u fazi finalnog izvještaja). Korisnici će morati izvještavati o učincima proizašlim ne samo iz LIFE financiranja nego i iz komplementarnih financiranja, razlučujući ih kad god je moguće.

3.2. Druga faza (puni projektni prijedlog)

Molimo vas da pročitate pitanja i odgovore za prvu fazu (konceptni sažetak) jer su mnogi od njih relevantni i za drugu fazu (puni projektni prijedlog).

Opće teme

1. Razumijem li dobro da će se prema kriteriju dodjele “Učinak” samo izravan učinak LIFE SIP/SNAP projekata uzimati u obzir tijekom procjene cjelovitog prijedloga projekta?

Ne. Učinak će se mjeriti evaluacijom nekoliko faktora. Za svaku vrstu SIP/SNAP projekta ovi faktori uključuju očekivanu razinu provedbe ciljanog plana/strategije/plana puta kao izravnu posljedicu aktivnosti predviđenih SIP/SNAP projektom ili putem dodatnih radnji financiranih drugim sredstvima mobiliziranim paralelno sa SIP/SNAP projektom. Međutim, i izravan učinak samog SIP/SNAP projekta te neizravni učinak koji proizlazi iz akcija potaknutih SIP/SNAP projektom uzet će se u obzir. Na primjer, za SNAP prijave koje ciljaju PAF-ove (Prioritetne akcijske okvire), evaluacija će uzeti u obzir ukupno očekivano poboljšanje stanja očuvanja vrsta i staništa ili, za SIP-ove za vode, ukupni učinak u smislu adresiranja značajnih neadresiranih pritisaka ili poboljšanja prema dobrom statusu/potencijalu WFD-a.

2. Možemo li predati SIP/SNAP puni projektni prijedlog ako ciljani plan/strategija/akcija još nisu odobreni?

U fazi punog projektnog prijedloga (najkasnije do vremena podnošenja punog projektnog prijedloga), ciljani plan/strategija/akcija pravno su obvezani biti podneseni Europskoj komisiji koja ih treba pregledati i ocijeniti da su u najmanju ruku prihvatljive kvalitete.

Izuzetak: ako novi ciljani plan nije još usvojen, ali postoji njegova starija verzija na snazi (npr. plan koji je stupio na snagu 2015. i još je primjenjiv dok ga novi ne zamjeni), molimo dostavite i trenutni plan na snazi te zadnji nacrt novog plana. U ovom slučaju, molimo vas da objasnite situaciju s planovima u Dijelu B vašeg prijavnog obrasca da bi se mogli propisno uzeti u obzir i ocijeniti.

3. Ako je član konzorcija institucija odgovorna za upravljanje mrežom Natura 2000 u vašoj zemlji, je li nužno priložiti obrazac A8, koji je potreban u slučaju implementacije mjera u područjima Natura 2000?

Razumijemo, dok spominjete obrazac A8 koji više ne postoji u Pozivu 2022., da se vi referirate na aneks „Deklaracija o komplementarnom financiranju“. Kako stoji u dokumentu Poziva:

In any case, for the application to be eligible at full proposal stage at least one of the following conditions must be met:

- **one letter of intent (Annex "Complementary Funding Declaration") clearly confirming the availability or the actual commitment of the complementary funding to be mobilised, signed by the competent body representing the funding source, is submitted with the full proposal;**
- proof is provided of the granting of complementary funds after the launch of the LIFE2021 call (13/07/2021).¹

4. U vezi datuma početka projekta, sukladno smjernicama razmatramo prosinac 2023. Je li ovo točno ili se preferira naznačiti bilo koji drugi datum početka?

Predloženi datum početka, posebice prosinac 2023., je razuman. Kako se navodi u Odjeljku 10 dokumenta Poziva, datum početka projekta bit će određen Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava, a u obično će datum biti nakon potpisivanja ugovora, što se zaista očekuje u studenom-prosincu 2023.

Stoga bismo, idealno, predložili postaviti datum početka unutar siječnja 2024.

Pa ipak, retroaktivni datum početka iznimno može biti dozvoljen za propisno opravdane razloge – ali nikad raniji od datuma predaje projektnog prijedloga.

5. Postoji li u ovoj fazi mogućnost povećanja opsega SNAP projekta da bi se omogućila najpotpunija moguća implementacija ciljanog plana koja bi posljedično dovela do povećanja zatraženog iznosa EU financiranja od oko 20 milijuna € do maksimalnog iznosa dodijeljenog vašoj zemlji tj. 30 milijuna €?

Možete povećati opseg i proračun, ali uzmite u obzir sljedeće:

- Dodatne aktivnosti moraju jasno ciljati na implementaciju ciljanog plana.
- Vrijednost za novac mora biti dobro opravdana.
- Općenito, morate dobro opravdati ove supstancialne promjene. Napravljene promjene ne bi trebale biti takve da konceptni sažetak ne prođe ukoliko se predstavi s uključenim dotičnim promjenama.
- U prošlosti, LIFE projektnim prijedlozima (tradicionalni projekti) bilo je dozvoljeno povećanje budžeta od maksimalnih 10% iz faze projektnog sažetka u fazu punog projektnog prijedloga, a ukoliko je taj prag prekoračen a prijedlog odabran, bespovratna sredstva bila bi reducirana do tog praga. Čak i ako bi moglo biti malo više fleksibilnosti za SIP-ove/SNAP-ove, ovisno o dostupnom budžetu, broju i kvaliteti zaprimljenih prijedloga, vaš prijedlog, ukoliko bude uspješan, možda će trebati redukciju zatraženih bespovratnih sredstava u fazi pripreme ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava ukoliko povećate proračun kako budete predložili. Uzmite to u obzir prilikom predaje vašeg prijedloga.

- U svakom slučaju prije predaje vašeg projektnog prijedloga u najvećoj mjeri se preporučuje raspraviti sa svim uključenim potencijalnim SNAP prijaviteljima (druge institucije odgovorne za implementaciju ciljanog plana, relevantna resorna ministarstva itd.) najefikasniji način upotrebe nacionalne raspodjele u 2021.-2027. LIFE nacionalne kontakt točke igraju ključnu ulogu u olakšavanju provedbe takvih diskusija.

6. Je li dozvoljeno dodavati partnere u fazi 2 prijavnog procesa?

Da, konzorcij može biti ojačan dodatnim korisnicima ako je to dobro opravданo i nužno za postizanje projektnih ciljeva.

Finansijske teme

7. Može li proračun konzorcija ili jednog partnera biti povećan ili smanjen u fazi 2 aplikacijskog procesa?

Za odgovore o projektnom proračunu molimo pogledajte pitanje 22 u odjeljku 3.1.

Razumne i dobro opravdane promjene u proračunima korisnika mogu biti prihvaćene.

8. Kako bi prijenos dijela LIFE doprinosa s jednog korisnika na drugog trebao biti uključen u tablicu proračuna? Na primjer, privatni korisnik X ostvari aktivnosti za 100 000 €. Uzme 60 000 € doprinosa Europske komisije te uloži vlastitih sredstava u iznosu 10 000 € . Koordinator korisnik Y, javno tijelo, namjerava prebaciti 30 000 € svog EK doprinosa, na koje ima pravo zbog implementacije aktivnosti za koje je bio odgovoran, korisniku X, kako bi pokrio trošak akcija koje je izveo korisnik X (100 000 €).

Raspodjela troškova, finansijskih doprinosa, vlastitih resursa itd. među korisnicima, trebala bi biti unesena u Prijavni obrazac pod Administrativne obrasce, Dio A, Odjeljak 3 – Proračun (kao i pod obavezni dodatak „Detaljizirana tablica proračuna“). Kako će kasnije biti raspodijeljeni među korisnicima je stvar odluke koju donosi samo partnerstvo, uzimajući u obzir tip zadataka za koje će svaki partner ponosob biti odgovoran, njihov kapacitet (tehnički i finansijski), itd. Međutim, stopa financiranja za troškove bit će postotak (maksimalno 60%) prihvatljivih troškova aktivnosti. Molimo također uzmite u obzir da svi aranžmani među partnerima, ukoliko tijelo za dodjelu bespovratnih sredstava to zatraži, moraju biti definirani pisanim ugovorom o konzorciju između korisnika (Članak 7, Predložak ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, stranica 32).

Molimo također pogledajte „Odjeljak 13 – Važno“ u dokumentu Poziva, a posebno dijelove „Ugovor o konzorciju“ i „Balansirani projektni proračun“.

Komplementarne akcije i teme financiranja

9. Definicija „pridruženih partnera“ dana u dokumentu Poziva: „Prijavitelji mogu sudjelovati s pridruženim partnerima (tj. partnerskim organizacijama koje sudjeluju u akciji, ali bez prava na dodjelu novca iz bespovratnih sredstava). Oni sudjeluju bez financiranja i stoga ne moraju biti validirani.“ Je li komplementarno financiranje „mobilizirano“ kroz „pridružene partnere“ prihvatljivo za demonstraciju „komplementarnog financiranja“ za SIP-ove/SNAP-ove?

Komplementarno financiranje mobilizirano kroz pridružene partnere prihvatljivo je za demonstraciju mobiliziranja komplementarnog financiranja, toliko dugo dok rečeni fondovi nisu alocirani za pokrivanje 40% projektnih troškova nepokrivenih LIFE bespovratnim sredstvima.

10. Koji je najraniji prihvatljivi datum za početak komplementarnog projekta?

Komplementarne akcije su po definiciji izvan vašeg strateškog projekta tj. nisu financirane iz projektnog proračuna iako mogu doprinositi implementaciji istog plana/strategije ciljanih strateškim projektom.

Za njih ne postoji „najraniji datum početka“ kao prag.

Međutim, molimo da uzmete u obzir da za osiguravanje prihvatljivosti vašeg prijedloga, a posebno mobilizacije komplementarnih fondova, u fazi punog projektnog prijedloga barem jedan od sljedećih uvjeta mora biti ispunjen:

- jedno pismo namjere (prilog „Deklaracija o komplementarnom financiranju“) koje jasno potvrđuje dostupnost ili stvarno obećanje komplementarnih sredstava koja će se mobilizirati, potpisano od strane kompetentnog tijela koje predstavlja izvor financiranja, predano unutar punog projektnog prijedloga;
- dokaz o dodjeli komplementarnih novčanih sredstava isporučen je nakon objave poziva LIFE 2022.

11. U našoj zemlji, nadležno tijelo za neke fondove koji se očekuju mobilizirati kao komplementarni fondovi (npr. EAFRD) još nije utvrđeno. Kako da ispunimo obrazac „Deklaracije o komplementarnom financiranju“? Komu možemo povjeriti ispunjavanje i potpisivanje obrasca?

Postoje specifični uvjeti da bi se komplementarno financiranje smatralo mobiliziranim i specifični uvjeti – povezani s komplementarnim financiranjem – da bi prijedlog bio prihvatljiv (v. prethodna pitanja i odjeljak 2 dokumenta Poziva).

Molimo uzmite u obzir da bi vlasti koje su trenutno zadužene za ove fondove trebale ispuniti i potpisati odgovarajuće obrasce jer u protivnom se fondovi ne mogu smatrati formalno „mobiliziranim“.

Također uzmite u obzir da u svakom slučaju uvjeti za minimalnu prihvatljivost izneseni u dokumentu Poziva moraju biti poštivani (tj. identificiranje komplementarnog fonda s upravljačkim tijelom na mjestu koje može potpisati Deklaraciju o komplementarnom financiranju).

Implementacija, nadzor i KPI-ovi

12. S obzirom da će projekt biti implementiran u dvije faze (faza 1 s trajanjem od 3 godine i faza 2 trajanja 4 godine), kako točno trebamo planirati aktivnosti faze 2 u fazi prijave? Hoće li biti moguće izvršiti dopunu kasnije tijekom provedbe projekta? Ako ne, koliko detaljan bi trebao biti plan za fazu 2? Mogu li isporučeni rezultati i/ili postignuća biti specificirani kasnije na kraju faze 1?

Usljed produljenog vremenskog okvira i s njim povezane neizvjesnosti u planiranju zadataka te rezultata znatno unaprijed, razina detalja za fazu 2 može biti niža (npr. indikativni plan zadataka i proračun). Međutim, sveukupno gledajući, faza 2 trebala bi pružiti konzistentnu sliku što, kako, kada i od strane koga se namjerava napraviti u tom pogledu, uključujući isporučene rezultate, postignuća te mjerljive rezultate i utjecaj koji će omogućiti procjenu kvalitete opće strategije i povezane zadatke.

Kako je spomenuto u prijavnom obrascu, trebali biste pružiti detaljizirane informacije za prvu fazu projekta, dok za naredne faze razina detalja može biti niža: „*Za prvu fazu projekta, zadaci bi trebali biti opisane u detalje. Zadaci u kasnjim fazama vašeg projekta mogu uključivati manje detalja, ali sveukupno gledajući i dalje morate demonstrirati kako će ciljevi Plana rada biti postignuti kroz implementaciju svih faza.*“

Kada stigne završetak faze, bit će izvršena procjena plana rada da bi se vidjelo je li potreban amandman za pružanje još detaljnijeg plana rada za daljnju fazu/faze i/ili njegova prilagodba.

13. Naš SNAP konceptni sažetak kao dio pisma poziva primio je sljedeću povratnu informaciju: „nije jasno kako će ove [aktivnosti u projektu] biti prevedene u konkretne akcije na terenu koje će unaprijediti pitanja vezana za okoliš“, „prijevod nije uspio iznijeti detalje konkretnih učinaka konzervacije – umjesto npr. upravljanja, itd.“ kao i „nije jasno hoće li projekt konkretno prekoračiti metodološki razvoj, izgradnju osviještenosti i poboljšanje razumijevanja, itd.“ Konzorcij se borio s time kako interpretirati ovaj unos jer se čini da se više odnosi na opseg SAP projekta nego na opseg SNAP projekata te kako razmijeniti rezultate i učinke. Opseg SNAP-a kaže da bi projekt trebao podupirati implementaciju odabrane strategije osobito putem:

- **razvoja, testiranja, demonstracije i aplikacije relevantnih metoda i praksi,**
- **razvoja dugoročnih kapaciteta za nadziranje vrsta,**
- **unaprjedivanje baze znanja,**
- **podizanje svijesti te**
- **unaprjedenje administrativnog kapaciteta korisničkih i upravljačkih autoriteta.**

Projekt pokriva sve gore navedeno. Dok je jasno da bi učinak SNAP projekta trebao uključivati značajnu redukciju u pritiscima i doprinos povoljnem statusu vrsta i staništa, raspon ukazuje da su ovi učinci u mnogim slučajevima neizravni tj. da oni predstavljaju efekte aktivnosti, akcija i rezultata koje projekt ima na okoliš i na društvo, nasuprot izravnim rezultatima samog projekta.

Treba li se projekt fokusirati na konkretnu konzervacijsku akciju na terenu (kako je implicirano u povratnoj informaciji) ili se može fokusirati na osiguravanje preduvjeta za efektivne konzervacijske akcije?

SNAP bi trebao ciljati na punu implementaciju ciljanog PAF-a (Prioritetnog akcijskog okvira) te, zajedno s komplementarnim mjerama potrebnim za postizanje pune implementacije, ukloniti sve preostale administrativne, finansijske, strukturalne i druge prepreke za njegovu provedbu. Nastavno na opće ciljeve SNAP-ova, projektni prijedlog trebao bi predstaviti podatke o:

- očekivanoj razini implementacije PAF-a kao izravnoj posljedici akcija predviđenih u SNAP-u ili kroz komplementarne akcije financirane drugim sredstvima mobiliziranim paralelno sa SNAP-om;
- područje pokriveno mjerama, broj lokacija, relevantnost ovih lokacija u pogledu vrsta i tipova staništa unutar njihovih biogeografskih regija;
- očekivano poboljšanje konzervacijskog statusa vrsta i staništa s posebnom pažnjom usmjerrenom na ona staništa i vrste koji se smatraju prioritetnim i/ili one za koje je prijavljen nepovoljan konzervacijski status; i
- očekivano poboljšanje dugoročnog kapaciteta za nadzor i procjenu statusa vrsta i staništa od EU važnosti (čl. 11 i 17 Direktive o staništima).

U tu svrhu, prijedlog bi trebao osigurati da sve mjere, uključujući bilo koju mjeru vezanu za konzervaciju navedenu u ciljanom PAF-u, budu ili implementirane/financirane kroz sam projekt ili kroz komplementarne akcije tijekom ili nakon trajanja projekta. Za one mjere koje će biti provedene poslije projekta trebalo bi biti jasno kako će biti postignute (mehanizam bi trebao biti uspostavljen tijekom trajanja projekta ili navedena podrobno objašnjena uvjerljiva strategija).

Iako se odnosi prvenstveno na fazu konceptnog sažetka, molimo pogledajte i pitanje 15 u odjeljku 3.1.

14. Koliko bi precizan trebao biti obavezni radni paket za Održivost, replikaciju i iskorištavanje projektnih rezultata, uvezši u obzir da će se zadaće provoditi unutar 10 ili više nadolazećih godina te da će sva uključena novčana sredstva biti planirana uz visoku neizvjesnost?

Opseg vaše strategije za održanje i iskorištavanje projektnih rezultata raspraviti će se u odjeljcima 2.2 „Održivost i iskorištavanje projektnih rezultata“ i 2.3 „Katalitički potencijal: Replikacija i unaprjeđenje“ prijavnog obrasca. Smjernice pružene u prijavnom obrascu ocrtavaju pitanja koja bi se trebala razmotriti i adresirati strategijom.

Obavezni radni paket „Održivost, replikacija i iskorištavanje projektnih rezultata“ unutar odjeljka 3.2 „Radni paketi i aktivnosti“ trebao bi odražavati prevođenje strategije u konkretnе akcije. Uslijed produljenog vremenskog horizonta i povezane neizvjesnosti, ovo mogu biti jedino indikativni plan i proračun. Kako god, plan bi trebao pružiti konzistentnu sliku toga što će se, kako, kada i od strane koga učiniti u ovom pogledu, uključujući jasne isporučene rezultate, postignuća te mjerljive rezultate i učinke koji bi dozvolili procjenu kvalitete cjelokupne strategije i odgovarajućih zadaća.

Kako je spomenuto u prijavnem obrascu, trebali biste pružiti detaljne informacije za prvu fazu projekta, dok za sljedeće razina detalja može biti niža: „*Prva faza projektnih zadataka trebala bi biti detaljno opisana. Zadaci u kasnijim fazama vašeg projekta mogu uključivati manje detalja, ali u cjelini i dalje trebate demonstrirati kako će ciljevi radnog paketa biti postignuti kroz implementaciju svih faza.*“.

15. Koji su uvjeti nadzora (*monitoring*) tijekom implementacije projekta? Hoće li biti izvršavani na godišnjoj razini?

Posjeti nadglednika (*monitor*) održavat će se na godišnjoj razini tijekom trajanja projekta, osim tijekom prve godine kada će se održati dva posjeta nadglednika za olakšavanje nesmetanog početka projekta.

16. Od SNAP projekta čiji prijedlog pripremamo očekuju se učinci na nebrojena staništa i vrste u pet različitih regija. Kako možemo ispuniti dio KPI-ova koji se tiče učinaka na bioraznolikost vrsta i bioraznolikost staništa?

Razumije se da detaljno izvještavanje o izvršavanju projekta (rezultatima i učincima) za sva ciljana staništa i vrste nije održiva opcija ni tijekom pripreme projektnog prijedloga, kao ni u svrhe upravljanja projektom i nadzora projekta. Nekoliko je prihvatljivih opcija, npr. stapanje i predstavljanje podataka po regiji, predstavljajući sažetak učinaka po regiji itd. S obzirom na to da bi ove opcije trebale biti prihvatljive, molimo da uzmete u obzir da bi prijedlog u svakom slučaju trebao demonstrirati kako i u kojoj mjeri će ciljani planovi biti implementirani (koristeći kvantificirane pristupe, npr. za ciljana staništa i vrste, gdje god je to moguće i relevantno) u vezi s mjerama/ciljevima već identificiranim u unutar ovih planova. Drugim riječima, prijavitelji bi trebali osigurati da potrebni podaci koji bi dozvolili evaluaciju učinaka budu dostupni/dostavljeni do datuma podnošenja prijedloga.

Aneksi/Privici

17. Trebaju li pisma podrške biti sastavljena samo na temelju vašeg predloženog aneksa, tj. „Izjave o sufinciranju“? Možemo li ih priložiti kreirane na temelju vlastitih predložaka?

Izjave o sufinanciranju i pisma podrške su dvije različite stvari:

- Svrha izjava o sufinanciranju je potvrđivanje obveze sufinancijera treće strane da će osigurati dio od 40% projektnog proračuna koji nije pokriven sufinanciranjem LIFE-a (60%). Barem u prijavnom obrascu prve faze niste predviđjeli takvo sufinanciranje (stupac „financijski doprinosi“ u crvenom ispod).

3 - Budget																					
No.	Name of institution	Country	Body	Financial entity - institution	Received grant - institution	Unknown name - institution	Project title - institution	Project code - institution	Financial entity - project	Financial entity - project and institution	Financial entity - project and institution - institution	Local classification	Indirect costs	Total eligible costs	ineligible costs	Total eligible costs plus indirect costs and ineligible costs	Granting body	Amount of grant received from the grantor	Grant received from the grantor	Grant received from the grantor	Total amount received from the grantor
1	Organizacioni institut za razvoj i tehnologiju "Kazanjin"	HR	Gospodarstvo	12.000.000	0	1.200.000	3.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	0	21.000.000	400.000.000	12.000.000	0	400.000.000		
2	Organizacioni institut za razvoj i tehnologiju "Kazanjin"	HR	Hrvatski institut za tehnologiju i razvoj	4.000.000	100.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	0	11.000.000	100.000.000	100.000.000	0	100.000.000		
3	Organizacioni institut za razvoj i tehnologiju "Kazanjin"	HR	Nikola	0	0	1.000.000	0	0	0	0	0	1.000.000	1.000.000	0	1.000.000	400.000.000	1.000.000	0	400.000.000		
			Total	17.000.000	200.000	3.000.000	4.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	0	34.000.000	400.000.000	15.000.000	0	400.000.000		

- Pisma podrške ne bi trebala upućivati na sufinanciranje projektnog proračuna, nego na bilo koju drugu vrstu obvezujuće podrške treće strane/dionika i mogu biti u bilo kojem formatu.

4. Operativna bespovratna sredstva (Operating grants (OG))

1. Kada se otvara poziv za LIFE operativna bespovratna sredstva? Koji je rok za predaju projektnih prijedloga?

Nema otvorenog poziva za okvirni ugovor o partnerstvu (FPA) u 2022. Ugovor ograničen na specifični ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava (SGA – *Specific grant agreement*) bit će otvoren sredinom svibnja kao pozivno pisma samo za okvirne partnere, s krajnjim rokom za dostavu 21. rujna. Samo organizacije koje su potpisale okvirni ugovor o partnerstvu u 2022., a koji pokriva finansijske godine 2022., 2023. i 2024., mogu se prijaviti za financiranje u 2023. kroz ovaj SGA Poziv. Provizorni vremenski okvir za SGA Poziv i evaluaciju može se naći ovdje: [2022. operativna bespovratna sredstva za neprofitna tijela \(europa.eu\)](#).

2. Hoće li biti sesija o operativnim bespovratnim sredstvima na LIFE info danu?

Neće biti sesije o LIFE operativnim bespovratnim sredstvima tijekom info dana o pozivima s obzirom na to da ovogodišnji Poziv nije javan.

3. Koji je vremenski okvir za evaluaciju LIFE operativnih bespovratnih sredstava i ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava? Hoće li biti kao vremenski okvir proteklih godina?

Pokrenut ćemo proces evaluacije u rujnu s ciljem obavljanje prijavitelja o rezultatima evaluacije do studenog 2022, da bi se potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava vršilo u prvoj polovici 2023.

4. Koji su najviši i najniži iznosi za potpore?

Maksimalni iznos koji EU može dodijeliti godišnje je 700.000 EUR po neprofitnom entitetu i 70% ukupnih prihvatljivih troškova. Za organizacije kojima su dodijeljena operativna bespovratna sredstva tijekom prethodne finansijske godine maksimalni iznos NIJE VIŠE ograničen na onaj koji je zatražen 2022. Ne postoji minimalni iznos.

5. Koja je razlika između okvirnog ugovora o partnerstvu (FPA) i specifičnog ugovora o dodjeli posebnih bespovratnih sredstava (SGA) u pogledu detalja koje treba dostaviti?

Za prijavu FPA morat ćete dati detaljan opis svog višegodišnjeg strateškog plana i podržati ga nacrtom popratnih aktivnosti. Prijava SGA uključuje ciljeve, aktivnosti i ishode izvučene iz plana rada FPA plus detaljan proračun.

6. Mogu li se prijedlozi podnositi na drugim jezicima osim na engleskom?

Preporučuje se da tehnički dio prijedloga ispunite na engleskom jeziku, iako prijedlozi mogu biti dostavljeni na bilo kojem od službenih jezika EU-a. Imajte na umu da će Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava, administrativni dokumenti projekta, komunikacija s CINEA-om i službeno izvještanje morati biti na engleskom jeziku.

7. Mogu li se izvješća revizora koja se moraju priložiti prijedlogu prikazati na drugim jezicima osim engleskog?

Da, prihvaćeni su svi jezici EU-a, ali ako su dostupne engleske verzije, molimo vas da ih također priložite u prijavu. Revizijska izvješća mogu se dostaviti kao ovjerene kopije. Prijevod ne mora biti od strane ovlaštenog prevoditelja.

8. Koliki je proračun za tekuće razdoblje?

Trenutno raspoloživi okvirni proračun iznosi 15 milijuna eura za finansijsku godinu 2023.

9. Je li dopuštena finansijska potpora trećim stranama? U obrascu za prijavu Dio B nalazi se polje: Finansijska podrška trećim stranama (ako je primjenjivo)

Ako naš projekt zahtijeva veći maksimalni iznos po trećoj strani od iznosa praga postavljenog u dokumentu Poziva, opravdajte i objasnite zašto je to potrebno u svrhu ispunjenja ciljeva vašeg projekta.

Ne, izravna finansijska potpora trećim stranama ne primjenjuje se za operativna bespovratna sredstva. Molimo vas, ostavite taj odjeljak prazan. Podugovaranje je dopušteno, pod uvjetom da se poštuju pravila nabave (posebice najbolja vrijednost za novac i odsustvo sukoba interesa). Uvjeti kupovine vaše organizacije glavna su referentna točka za nabavu.

10. Mogu li se članovi financirati? Što je s podugovaranjem za članove?

LIFE operativna bespovratna sredstva su jednokorisnička potpora. Samo NVO podnositelj zahtjeva, ukoliko bude odabrana, postaje korisnik potpore i može zahtijevati pokrivanje troškova povezanih s odobrenim programom rada. Stoga troškove koje naprave subjekti povezani s NVO-om ili njezinim članovima nisu prihvatljivi. Ako u određenim okolnostima NVO korisnika podugovara poslove sa svojim članovima u svrhu provođenja ograničenog dijela svog programa rada, za to je potrebno imati dovoljno opravdanje. Posebno se moraju poštovati pravila nabave: ugovor mora biti dodijeljen ponudi koja nudi najbolju vrijednost za novac ili najnižu cijenu, izbjegavajući sukobe interesa, a ovo bi trebalo biti dopušteno/predviđeno u postupku nabave (vidi također model okvirnog sporazuma o partnerstvu).

11. Možemo li uključiti aktivnosti koje nisu povezane s politikama zaštite okoliša/klime?

Takve aktivnosti nisu relevantne za ciljeve ovog poziva, stoga u načelu ne bi trebale biti unesene u prijedlog.

12. Je li moguće da NVO koja je dobila LIFE NVO operativna bespovratna sredstva podnese prijedlog i pod LIFE potpore za djelovanje?

Svakako je moguće da se korisnik operativnih bespovratnih sredstava NVO-a prijavi za potporu za djelovanje. Međutim, imajte na umu da nevladina organizacija koja prima operativna bespovratna sredstva u načelu neće svrstavati neizravne troškove pod potpore za djelovanje. Međutim, pod određenim uvjetima mogu postojati neke iznimke (npr. neki neizravni troškovi specifični za projekt koji nisu svrstani pod operativna bespovratna sredstva), a te uvjete treba dodatno provjeriti sa službom odgovornom za potporu za djelovanje. Vidi Q/A ispod.

13. Ako je NVO također korisnik potpore za djelovanje, može li zahtijevati neizravne troškove za taj projekt?

Gdje operativna bespovratna sredstva za poslovanje pokrivaju samo dio uobičajenih aktivnosti korisnika, neizravni troškovi pod LIFE potporom za djelovanje mogu se smatrati prihvatljivima ukoliko je korisnik u mogućnosti jasno dokazati da operativna bespovratna sredstva za poslovanje ne pokrivaju nikakve troškove (uključujući neizravne troškove) koji se mogu zahtijevati u okviru potpore za djelovanje. Kako bi ovo pokazao, korisnik mora:

- a. koristiti analitičko računovodstvo troškova koje omogućuje razdvajanje svih troškova (uključujući neizravne troškove) koji se mogu pripisati operativnim bespovratnim sredstvima i potpori za djelovanje. U tu svrhu korisnik mora koristiti pouzdane računovodstvene kodove i ključeve raspodjele koji osiguravaju raspodjelu troškova na pošten, objektivan i realističan način.
- b. bilježiti odvojeno: sve troškove nastale za operativna bespovratna sredstva (tj. osoblje, općenite tekuće troškove i druge operativne troškove povezane s uobičajenim godišnjim aktivnostima) te sve troškove nastale za potpore za djelovanje (uključujući stvarne neizravne troškove povezane s akcijom).

14. Kako postupamo s aktivnostima koje se preklapaju s programom rada neke potpore za djelovanje?

Aktivnosti se ne mogu financirati dvaput, stoga morate osigurati da su planirane i prijavljene samo jednom (bilo u operativnim bespovratnim sredstvima, bilo u sporazumu o potporama za djelovanje i izvješćima).

15. Hoće li postotak zatraženih sredstava EU-a činiti razliku u evaluaciji?

Postoje dva slučaja prilikom kojih se uzima u obzir traženi postotak EU financiranja:

- a. u ocjeni prijedloga protiv kriterija dodjele 3 (resursi), posebice „prikladnosti proračuna i resursa te njihovoj usklađenosti s planom rada“;
- b. u slučaju ovisnosti NVO-a o operativnim bespovratnim sredstvima, da bi se odredilo kako NVO adresira ovu ovisnost.

16. Kako ćemo strukturirati prijedlog, prema temi ili prema vrsti aktivnosti?

Ovo se može napraviti onako kako vama najviše odgovara, ali savjetuje vam se da slijediti jednaku strukturu kao u 2021. FPA prijedlogu.

17. Ako je SGA za 2023. potписан u prvom/drugom tromjesečju 2023., jesu li aktivnosti koje se provode od siječnja 2023. godine prihvatljive za financiranje?

Da, ako finansijska godina NVO-a počne u siječnju. Operativna bespovratna sredstva pokrivaju isto razdoblje kao i finansijska godina NVO-a.

18. Je li moguće obavljati aktivnosti izvan zemlje podnositelja zahtjeva?

Da, ali aktivnosti planirane izvan zemalja EU-a mogu se financirati samo ako osiguraju izravnu dodanu vrijednost u jednoj ili više država članica EU-a za implementaciju, ažuriranje ili razvoj zakonodavstva EU-a o okolišu i/ili klimi (uključujući prijelaz na čistu energiju).

19. Postoje li neke promjene u vezi s proračunom za LIFE operativna bespovratna sredstva u odnosu na pozive proteklih godina?

Da, u proračun je uvedeno veliko pojednostavljenje: paušalno financiranje. Samo stvarni troškovi osoblja prijavljuju se u proračun. Paušalna stopa od 50% primjenjuje se na ukupne prihvatljive izravne troškove osoblja za izračun ostalih prihvatljivih troškova. Stoga se ukupni prihvatljivi troškovi mogu izračunati kao $1,50 \times$ prihvatljivih troškova osoblja svake NVO. Korisnici će morati prijaviti samo troškove za zaposlenike ali ne i druge troškove (putovanja, podugovaranje, opremu, najam itd.). Dakle korisnici operativnih bespovratnih sredstava moraju voditi popratne dokumente za troškove osoblja samo u terminima kategorija troškova (knjigovodstvene evidencije: troškovi osoblja, platne liste, evidencije radnog vremena itd.) i provedbe projekta.

20. Budući da se Dio C tiče KPI-ova, biste li mogli objasniti kako će ovo biti povezano s izveštavanjem?

U fazi podnošenja zahtjeva: KPI-ove dijela C moraju ispuniti podnositelji zahtjeva nevladinih organizacija u e-grantovima. Za financirane NVO-ove, u slučaju da je vaš prijedlog odabran, nije potrebno izvještavanje o KPI-u tijekom izvršenja projekta. Ono će biti zatraženo u fazi završnog izvješća.

21. Prilikom kopiranja WP 2, da bi napravili nove WP-ove, možemo li izbrisati upute u svim dodatno kopiranim WP-ovima?

Molimo vas da ne uklanjate/brišete upute, trebate ih ostaviti unutra.

22. U predlošku SGA Dio B navedeno je: "za svaki isporučeni rezultat morat ćete navesti mjesec do kojeg se obvezujete da ćete ga postaviti na Portal [...]" . Primjenjuje li se to i na operativna bespovratna sredstva?

Da, ovo je primjenjivo i na operativna bespovratna sredstva. Od vas će se zatražiti da dostavite isporučene rezultate na vrijeme označeno u F&T portalu.

23. Za pravilno ispunjavanje SGA prijavnog obrasca (dio B) trebale bi nam dodatne stranice. Hoće li biti moguće dobiti proširenje na broj stranica?

U F&T portalu, prijave se moraju pridržavati maksimalnog broja stranica naznačenog u pozivu za dostavu prijedloga. Molimo uzmite u obzir da će sustav, ukoliko pokušate učitati dio B (kao pdf) s većim brojem stranica, izbrisati dodatne stranice. U slučaju potrebe, možete priložiti anekse, ali najvažnije informacije trebale bi biti uvrštene u dijelu B.

24. S obzirom na to da će se ukupni prihvatljivi troškovi računati kao trošak osoblja + 50% za ostale troškove, kako će se tome prilagoditi postupak revizije? Koje će dokumente biti potrebno čuvati za opravdanje nastalih troškova: npr. evidencije radnih sati, fakture?

Kako smo prešli naknadu temeljenu na troškova osoblja, trebalo bi čuvati samo prateće dokumente vezane za ove troškove (računovodstvene evidencije o troškovima osoblja, uplatnice, evidencije radnih sati itd.). Fiksna stopa od 50% pokrit će sve druge troškove (putovanja, opremu, najam, vanjsku podršku itd.), a za ove nisu potrebni prateći dokumenti.

25. U SGA prijavnim obrascima traži se broj ugovora vezanog FPA. Koji broj tu treba umetnuti?

Tijekom prijavljivanja za FPA dobit ćete ID broj nalik sljedećem: SEP-210770600. Naravno, brojevi će biti drugačiji jer su jedinstveni za svaki prijedlog. Molimo vas da u to polje SGA prijave uključite 9 znamenki FPA prijave (bez „SEP“).

27. U odjeljku 2 SGA prijavnog obrasca dio B, od nas se traži da ispostavimo listu isporučenih rezultata za svaki WP i preciziramo njihovu razinu diseminacije. Koja je razlika između ponuđenih opcija?

[R-UE/EU-R — EU Classified]

[C-UE/EU-C — EU Classified]

[S-UE/EU-S — EU Classified]

Ovi kodovi upućuju na Odluku Komisije 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim pravilima za zaštitu EU klasificiranih podataka. Ako vaši isporučeni rezultati nose neku razinu povjerljivosti, možete ih označiti jednim od ovih kodova. Razna diseminacije ide od javne (PU) do EU klasificirane, npr. za dokumente o politikama koji ne bi smjeli biti objavljeni. EU-R označava „ograničeno“ („Restricted“), EU-C „povjerljivo“ („Classified“) a EU-S „tajno“ („Secret“).

28. U opis svakog radnog paketa (WP) moramo li uključiti sažetak (sažeti pregled) svih aktivnosti uključenih u radni paket?

Ne morate uključiti sažetak prije opisa aktivnosti. Za svaku aktivnost (T.1, T.2, itd.) trebali biste dostaviti opis koji uključuje sredstva, učinke, rezultate itd. Aktivnosti se mogu podrobnije opisati u SGA prijavi.

29. Je li moguće organizirati WP-ove prema temi ili vrsti aktivnosti umjesto prema područjima politika?

Radni paketi ne podudaraju se nužno s područjima politika. Mogu se organizirati i po vrsti aktivnosti, kako vama najviše odgovara. Ipak, trebali biste nastojati koristiti isti pristup kao za vašu FPA prijavu (sada vaš FPA plan rada).

30. U odjeljku 2.2. („Radni paketi i aktivnosti – kanali i sredstva“), trebamo li uključiti popis struktura (npr. našu mrežu) i instrumenata (npr. društvene medije, internetsku stranicu) te specificirati kako ćemo ih koristiti ili opisati proces provedbe aktivnosti?

Ovo ovisi o aktivnosti: za aktivnosti javnog zagovaranja, na primjer, trebat ćete opisati kanale (npr. sudjelovanje u ekspertnim grupama, javnim konzultacijama itd.) dok za komunikacijske aktivnosti možete predstaviti različite alate i medije (newsletteri, članci u novinama, društvenim medijima itd.) te biste također trebali opisati kako će aktivnost biti provedena za dostizanje svakog od predloženih ciljeva.

31. Možemo li modificirati strukturu danog obrasca za prijavu i prilagoditi ga našem WP-u? Ili se moramo držati zadanih zadaća u WP-u?

U obrascu WP1 nalazi se organizacijski razvoj za sve prijavitelje. WP2 i sljedeći radni paketi tiču se ostalih aktivnosti koje su obično vezane za politike. Onda možete strukturirati zadaće u svakom WP-u, uključujući WP1, prema vašim preferencijama.

32. Mogu li fizičke osobe „koje rade pod izravnim ugovorom radije nego ugovorom o zaposlenju“ biti unajmljene putem (njihove vlastite) konzultantske kompanije ili se smatraju podugovarateljima? U stvari, veoma često oni konzultanti koji će vršiti zadaće ekvivalentne zaposleničkima mogu imati vlastite tvrtke iz fiskalnih i pravnih razloga.

Organizacija može zaposliti konzultante koji imaju vlastitu „tvrtku“ (putem specifičnog radnog ugovora), međutim, da bi se ovo moglo smatrati troškovima „osoblja“, konzultanti će trebati biti samozaposleni i njihova tvrtka biti u formi samostalnog poduzetnika/samostalne osobe (tj. bez pravnog razdvajanja fizičke osobe od tvrtke kao što to npr. čine S.A. ili LTD). U svim drugim slučajevima gdje konzultantska tvrtka ima drugačiji oblik, troškovi za podugovaranje (vanjsku podršku) i osnovni kriteriji vrijednosti za novac te odsustva sukoba interesa trebaju biti ispunjeni.

33. Kako trebamo ispuniti obrazac B prijave u pogledu HR aktivnosti, platne politike, ažuriranje finansijskih procedura, ažuriranje politike putovanja itd.?

Možete strukturirati prijedlog kako preferirate, međutim trebali biste predstaviti platnu politiku, ažuriranje finansijskih procedura, ažuriranje politike putovanja u odjelu za organizacijski razvoj (prema potrebama organizacije).

34. Hoće li biti prihvatljivo ako tijekom implementacije plana rada odstupimo od obveze koju smo preuzeли u dokumentu (npr. odgodimo ili zamijenimo akcije koje smo planirali poduzeti u spomenutim godinama? Npr. izvršimo akciju planiranu za 2024. u 2023., a akciju za 2023. u 2024.)?

Postoji određena fleksibilnost, toliko dugo dok se akcije vrše unutar FPA vremenskog okvira, ali fleksibilnosti oko proračuna nema (tj. proračun za svaku godinu trebao bi biti potpuno potrošen tijekom te godine i ne može se prenositi. Dakle trebali biste ciljati na što realističnije planiranje i prilagodbu SGA plana svake godine (2022. i 2023.).

35. Što se misli pod tekućom aktivnošću (str. 21 Poziva)? Smatra li se aktivnost izgrađena na akcijama prethodnih godina tekućom aktivnošću?

Ne, ovo se neće smatrati tekućom aktivnošću. Tekuća aktivnost je aktivnost za koju je implementacija već počela, ne aktivnost koja se nadograđuje na prethodne aktivnosti.

36. Je li ukupni iznos paušalnih troškova uračunat u finalni izvještaj? Trebaju li ovi troškovi biti prijavljeni stavku po stavku u završnom izvještaju?

Uračunat je za privremeni proračun u vrijeme pripreme ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava te za konačnu isplatu na osnovu finalnih odobrenih troškova osoblja. Ovi troškovi uključeni u paušal ne trebaju biti navedeni stavku po stavku.

37. Uključuju li financijski doprinosi trećih strana prihode privatnih donatora (privatnih zaklada, pojedinaca, korporacija itd.) s kojima još nemamo potpisane ugovore? Možemo li uključiti prihod koji očekujemo od trećih strana čak i ako nismo 100% sigurni da će biti osiguran?

Da, trebali biste uključiti očekivano sufinanciranje, čak i ako još nije potpuno osigurano. Ovo će biti ispravljeno unutar svake SGA proračunske godine.

39. Prihod generiran aktivnostima: je li ovo prihod od komercijalnih aktivnosti? Jesu li EU natječaji uključeni u ovu kategoriju?

Ovo uključuje komercijalne aktivnosti, ali EU financiranje nije uključeno.

40. Koje je dozvoljeno odstupanje između iznosâ koje predajemo u pojedinačnim SGA-ovima? Do koje mjere smo vezani iznosom koji spominjemo u „zatraženom iznosu bespovratnih sredstava“? Postoji li postotak maksimalne varijacije?

Individualno godišnje zatraženo SGA financiranje trebalo bi biti ograničeno na 1/3 ukupnog zatraženog FPA financiranja, u suprotnom mogli bismo se izložiti nedostatnom financiranju za sve NVO-e ili, obratno, prekoračenju dostavljenog proračuna koji će biti izgubljen za sljedeću godinu. Dakle molimo vas da pažljivo isplanirate zatraženo EU financiranje iako je određena doza aproksimacije neophodna.

41. Jesmo li obvezani zatražiti iznos od 50% za sve troškove koji nisu troškovi osoblja ili možemo povisiti troškove osoblja naspram troškova koji nisu troškovi osoblja?

Ne, to nije moguće. Paušal, koji će trebati pokriti sve troškove koji nisu troškovi osoblja, izračunava se kao 50% troškova osoblja za sve korisnike.

42. Kako moramo izvještavati o troškovima koji nisu troškovi osoblja? Moramo li priložiti dokaz o nastalim troškovima?

Nećete morati izvještavati o troškovima koji nisu troškovi osoblja i nikakav dokaz osim dokaza vezanog za osoblje (npr. tablice dolazaka, platne liste) neće biti zatraženi.

43. Postoji li razina fleksibilnosti po kojoj možemo prebaciti do 20% između proračunskih kategorija kao što je to bio slučaj s prijašnjim LIFE OG-ovima?

Logika se promijenila kako je sada samo jedna kategorija troška (osoblje) i na razini prijedloga i na razini izvještaja, dakle neće biti potrebe niti za izvještavanjem o drugim kategorijama troškova, niti o proračunskim transferima. Finalna bespovratna sredstva bit će izračunata na temelju prihvatljivih troškova, što će u svim slučajevima biti troškovi osoblja +50% troškova osoblja. Troškovi koji nisu troškovi osoblja neće se prijavljivati, niti verificirati.

44. Kada će biti otvoren sljedeći FPA?

FPA je višegodišnji, dakle neće biti FPA poziva do 2024. Ograničeni pozivi za godišnje SGA-ove se otvaraju svake godine (2022. i 2023.) i oni će ciljati samo na odabrane FPA partnere. Dakle, ako vaša organizacija ne sudjeluje u SGA pozivu ove godine, morat ćeće čekati sljedeći FPA poziv, koji se otvara 2024.

45. Kako možemo postaviti u odnos zadatke i isporučene rezultate (ostvarenja/ishode) ako broj zadataka uvelike premašuje ograničenje na broj isporučenih rezultata (10-15)?

Ako se dana ograničenja čine previše restriktivnim, možete premašiti broj isporučenih rezultata i ovo neće imati utjecaja na ocjenu vaše prijave.

47. Kako postupamo prilikom obračuna plaća?

Molimo vidite ispod (ulomak iz Predloška ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava):

„LIFE OG NGO troškovi osoblja prihvatljivi su ukoliko ispunjavaju opću prihvatljivost i povezani su s osobljem koje radi za korisnika pod ugovorom o zaposlenju (ili ekvivalentnim aktom o imenovanju) i dodijeljene su mu aktivnosti vezane uz program. Oni moraju biti ograničeni na plaće, doprinose za socijalno osiguranje, poreze i druge troškove povezane s plaćom, ako proizlaze iz nacionalnog zakona ili ugovora o zaposlenju (ili ekvivalentnog akta o imenovanju) te biti izračunati na osnovi realno nastalih troškova, u skladu sa sljedećom metodom: {dnevni iznos po osobi pomnožen s brojem dana-ekvivalenata održenih na akciji (zaokružen gore ili dolje na najbližu polovinu dana)}. Dnevni iznos mora se računati kao: {godišnji troškovi osoblja podijeljeni s 215} Broj dana-ekvivalenata deklariran za osobu mora se moći ustanoviti i potvrditi. Ukupni broj ekvivalenata dana deklariran u EU bespovratnim sredstvima, za osobu po godini, ne smije biti viši od 215“.

48. Jeste li planirali objaviti neki poziv za projektne prijedloge u bližoj budućnosti (pored ovih objavljenih s rokom 28. rujna)? Ako da, kada?

Sljedeći otvoreni poziv za projektne prijedloge za LIFE operativna bespovratna sredstva bit će otvoren 2024. Sadašnji SGA ograničeni poziv cilja na financiranje okvirnih partnera (organizacija koje su potpisale FPA u 2022.) za finansijsku godinu 2023.

49. Ako smo uključeni u potporu za djelovanje, treba li radni paket spominjati aktivnosti koje ćemo poduzeti u okviru drugih EU-financiranih akcija? Ili treba postojati stroga odijeljenost?

U radnom planu za operativna bespovratna sredstva trebali biste uključiti samo aktivnosti koje su prihvatljive za operativna bespovratna sredstva, dakle druge aktivnosti financirane drugim bespovratnim sredstvima ne trebaju biti uključene. Ako će se ipak neke nove prihvatljive aktivnosti nadograđivati na projekt financiran drugim programom ili područjem, projekt može biti spomenut ali jasno odjeljenje mora biti izvršeno da bi se izbjeglo dvostruko financiranje.

50. Moramo li predati CV-ove osoblja u našoj projektnoj prijavi?

Ne. CV-ovi će biti zatraženi samo u slučaju sumnje tijekom evaluacijskog procesa.

51. Naša organizacija je NVO, a naši glavni ciljevi su u području okoliša i voljeli bismo predati projektni prijedlog. Možete li nas savjetovati o predaji prijave?

Relevantne informacije o prijavi za financiranje možete pronaći ovdje: https://cinea.ec.europa.eu/life/lifecalls-proposals_en.

Kao NVO, možete se prijavljivati ili za potpore za djelovanje (projekti) ili za operativna bespovratna sredstva za neprofitne subjekte. Molimo vas da pažljivo provjerite kriterije prihvatljivosti prije prijave da biste provjerili usklađenost vaše organizacije s uvjetima Poziva.

52. S obzirom na to da naša organizacija već koristi otprilike 80% bespovratnih sredstava za pokrivanje troškova osoblja, mogu li se troškovi osoblja pokriti paušalom? Što se dešava ako ne potrošimo sav paušal na ostale troškove?

Ako se prihvatljivi troškovi vaše organizacije u velikoj mjeri sastoje od troškova osoblja, paušal će zasigurno biti u korist organizacije. U stvari od sada nadalje prihvatljivi troškovi će se izračunavati kao troškovi osoblja x 1,5. Paušal će se izračunavati kao 50% ukupnih troškova osoblja i pokrivat će sve ostale troškove (uključujući najam, putovanja i dnevnice, opremu i amortizaciju, podugovaranje i druge izravne troškove). Ovaj paušal neće se prijavljivati niti verificirati. Međutim, molimo uzmite u obzir da će se troškovi osoblja pomno pregledavati tijekom

evaluacije, monitoringa i ocjene završnog izvještaja (nakon svakog godišnjeg SGA) i podvrgnuti popratnim dokazima poput isplata, platnih lista i tablica prisustva.

53. Trebamo li ispuniti odjeljak Postignuća (*Milestones*) u obrascu Prijedloga SGA?

Odjeljak postignuća ne mora se ispunjavati jer nije obvezatan za bespovratna sredstva. Molimo samo dostavite isporučene rezultate u svakom radnom paketu.